

"Sometimes I miss you so much I can hardly stand it" –
Brokeback Mountainin leikkausanalyysi

Taiteen maisterin opinnäyte

Jasmina Hämäläinen
Aalto-yliopisto
Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu
Elokuvataiteen laitos
Elokuvaleikkauksen pääaine
2025

Copyright ©2025 Jasmina Hämäläinen

Tekijä Jasmina Hämäläinen

Työn nimi ”Sometimes I miss you so much I can hardly stand it” – Brokeback Mountainin leikkausanalyysi

---

Koulutusohjelma Elokvataiteen maisteriohjelma

Pääaine Elokvaleikkaus

Valvoja Professori Harri Ylönen

Työn ohjaaja Professori emerita Anne Lakanen

Päivämäärä 26.05.2025 **Sivumäärä** 67

Kieli Suomi

Tiivistelmä

Tämä taiteen maisterin opinnäyte käsittelee elokuvan *Brokeback Mountain* elokuvaleikkausta. *Brokeback Mountain* on vuonna 2005 ilmestynyt romanttinen draama- ja lännenelokuva. Sen on ohjannut Ang Lee ja leikannut Geraldine Peroni ja Dylan Tichenor. Elokuva kertoo kahden nuoren lammaspaimenen tutustumisesta ja rakastumisesta 1960-luvun Wyomingissa. Elokuva seuraa miesten elämää 20 vuoden ajan. Elokuva perustuu Annie Proulxin samannimiseen novelliin.

Opinnäytteen tutkimuskysymys on: Millainen on *Brokeback Mountainin* elokuvaleikkaus? Kysymykseen vastataan analysoimalla elokuva seuraavilla tavoilla: katsomalla elokuva, purkamalla se leikkausohjelma Premiere Prossa ja lopuksi analysoimalla elokuva tekstimuodossa. Näillä keinoin elokuvan leikkauksesta pyritään saamaan mahdollisimman syvälinen ja kokonaisvaltainen kuva.

Opinnäyte alkaa johdannolla, jossa esitellään työn motiivit ja rakenne. Toisessa luvussa esitellään *Brokeback Mountainin* pitkä tekoprosessi. Kolmannessa luvussa analysoidaan elokuvan leikkaus kohtaus kohtaukselta kronologisessa järjestyksessä. Analyysiä visualisoidaan ja havainnollistetaan kuvakaappauksilla elokuvasta ja leikkausohjelmalla tehdyistä puruista. Viimeisessä luvussa koostetaan yhteenveto elokuvan leikkauksesta.

Yhteenvetona *Brokeback Mountainin* leikkauksesta voidaan todeta, että se on leikattu upeasti. Jos elokuvan leikkausta pitäisi kuvata yhdellä sanalla, se olisi seesteinen. Rauhallisuuden lisäksi leikkaukseen tuodaan dynamiikkaa lyhyillä kohtauksilla pitkien välissä sekä poikkeuksellisen monilla montaasijaksoilla. Tehokeinoina leikkauksessa käytetään häivytyksiä. Elokuvan leikkauksessa on tehty ilahduttavan rohkeita valintoja.

Avainsanat Brokeback Mountain, leikkausanalyysi, elokuvaleikkaus, leikkaus

---

Author Jasmina Hämäläinen

Title of thesis “Sometimes I miss you so much I can hardly stand it” – An Editing Analysis of *Brokeback Mountain*

Programme Master’s Programme in Film and Television

Major Film Editing

Thesis supervisor Professor Harri Ylönen

Thesis advisor Professor Emerita Anne Lakanen

Date 26.05.2025

Number of pages 67

Language Finnish

Abstract

This Master of Arts thesis is an analysis of the film editing of the film *Brokeback Mountain*. *Brokeback Mountain* is a 2005 romantic drama and western film. It was directed by Ang Lee and edited by Geraldine Peroni and Dylan Tichenor. The film is about two young cowboys who meet and fall in love in 1960s Wyoming. The film follows the lives of the men over a period of 20 years. The film is based on the short story of the same name by Annie Proulx.

The research question of the thesis is: What is the film editing of *Brokeback Mountain* like? The research question is answered by analyzing the film in the following ways: by watching the film, by deconstructing the editing in the program Premiere Pro, and finally by analyzing the film in text form. The aim is to obtain the most in-depth and comprehensive picture of the film’s editing through these methods.

The thesis begins with an introduction, that lays out the motives and structure of the thesis. The second chapter presents the long process of making *Brokeback Mountain*. The third chapter analyzes the film's editing scene by scene in chronological order. The analysis is visualized and illustrated with screenshots from the film and timelines made with the editing program. The last chapter summarizes the film's editing.

In summary, the editing of *Brokeback Mountain* can be said to be wonderful. If the film's editing had to be described in one word, it would be serene. The film’s generally calm editing is complemented with dynamic short scenes and an exceptionally large number of montage sequences. Additional effect is created through fades in the editing. The film's editing makes delightfully bold choices.

Keywords Brokeback Mountain, editing analysis, film editing, editing

---

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Novellista elokuvaksi.....	8
2.1	Alkulähteet	8
2.2	Käsikirjoitus	9
2.3	Esituotanto	11
2.4	Tuotanto eli kuvaukset.....	14
2.5	Jälkituotanto	16
3	Leikkausanalyysi.....	18
3.1	Ensimmäinen näytös	18
3.1.1	Kipinä syttyy.....	18
3.1.2	Enemmän kuin ystävyyttä	26
3.1.3	Tiet erkanevat.....	30
3.1.4	Näytöksen yhteenveto.....	32
3.2	Toinen näytös	35
3.2.1	Sovinnainen arki	35
3.2.2	Jälleennäkeminen	42
3.2.3	Hidas eroosio.....	45
3.2.4	Näytöksen yhteenveto.....	47
3.3	Kolmas näytös	50
3.3.1	Vuodet vierivät	51
3.3.2	Kaipa.....	56
3.3.3	Minä lupaan	61
3.3.4	Näytöksen yhteenveto.....	63
4	Yhteenveto	66
5	Lähteet	67

1 Johdanto

“Tell you what, we could a had a good life together, fuckin’ real good life. Had us a place of our own. But you didn’t want it, Ennis. So what we got now is Brokeback Mountain!”

Jack Twist elokuvassa *Brokeback Mountain* (2005)

Kesän 2006 eräänä myöhäisenä ja helteisenä iltapäivänä minä ja kaksi ystävääni menimme jokseenkin pitkästyneinä videovuokraamoon. Olimme jo väsyneet ulkona riehumiseen ja etsimme sisäsiistiä viihdykettä. Olimme 13-vuotiaita ja halusimme vuokrata jotakin mahdollisimman jännittävää. Uutuushyllyköstä silmiimme osui elokuva nimeltä *Brokeback Mountain* (2005), joka herätti hämääriä muistikuvia kotimatkamme varrella olevien kauppojen lööpeistä: oliko tämä se homoelokuva? Ihmettelimme, miten niinkin provokatiivisen kuuloinen tarina oli sallittu alle 15-vuotiaille, mutta halusimme ehdottomasti nähdä paljon kohua herättäneen elokuvan. Asetuimme jännittyneinä toisen ystävääni olohuoneeseen, jonka suljetuista verhoista huolimatta auringonsäde saavutti silloin tällöin silmäni. Toivoimme, etteivät ystävääni vanhemmat sattuisi paikalle liian nolostuttavissa kohdissa.

Elokuvan alku oli pitkä ja maltillinen: kahdesta nuoresta miehestä tuli työkavereita ja he ystävyistyivät Brokeback-vuoren kauniissa maisemissa. Sitten, melkein yllättäen, he änkesivät samaan teltaan ja ryhtyivät läheisiksi. Ulkoa kajastavan kirkkauden vuoksi emme nähneet kaikkea tarkasti, mutta kohtauksesta kuulunut ähinä ja puhina sai meidät erittäin tietoisiksi siitä, että nyt harrastettiin (homo)seksiä. Joku meistä päästi hermostuneen kikatuksen ja poskiani kuumotti. Sitten kohtaaminen oli ohi yhtä nopeasti kuin se oli alkanutkin ja huokaisin helpotuksesta.

Elokuva oli sitä vaikuttavampi mitä pidemmälle se eteni. Kun mukaan astuivat päähenkilöiden vaimot, koin erityisesti samaistuvani Almaan, jonka avioliitto romahti kuin hidaduksella hänen saatuaan tietää miehensä salasuhteesta. Almassa oli traagisuutta, jota pystyin ymmärtämään dramaattisten esiteinivuosieni elämäkokemuksella. Samaan aikaan Almassa oli vahvuutta ja kuvittelin joskus olevani yhtä päättäväinen kuin hän. Myös miesten kielletyn rakkauden murheellisuus teki minuun vaikutuksen.

Elokuvan viimeisen kohtauksen viimeisten kuvien aikana tuntui kuin minua olisi potkaistu mahaan. Ilma karkasi keuhkoistani ja aloin melkein haukkoa happea, mutta sain vaivoin hillittyä itseni. Suru iski sisään niin voimakkaana, että olisin halunnut

samanaikaisesti kirkua, itkeä ja heittäytyä maahan makaamaan. Liian kiusallisten, vahvojen tunnereaktioiden sijaan silmäni kostuivat ja vuodatin kyyneleitä niin huomaamattomasti kuin mahdollista. Huomaisin, että ystävästäni elokuva oli puhutteleva.

Emme kuitenkaan saaneet sanottua muuta kuin: ”sehän oli ihan hyvä” ja ”eihän se ees ollu niin paha”. Lähdin pian kotiin ja matkalla elokuva pyöri mielessäni yhtä aikaa loppukesän laskevan auringon kanssa.

Brokeback Mountain ei jättänyt minua rauhaan ja se palaa toistuvasti mieleeni edelleen, lähes kaksikymmentä vuotta myöhemmin. Elokvasta tuli yksi kaikkien aikojen suosikeistani. Se teki minuun niin pysäyttävän vaikutuksen, että kiinnostuin elokuvista aivan uudella tavalla: sain vanhempani ostamaan minulle videokameran, jolla kuvasimme ystäväni kanssa elokuvia. Kun löysin tietokoneelta Windows Movie Maker -ohjelman, minulle avautui elokuvaleikkauksen maailma. Tämän vuoksi miettiessäni aiheita taiteen maisterin opinnäytetyöhön, halusin ehdottomasti että se liittyisi jollakin tapaa *Brokeback Mountainiin*. Elokvaleikkauksen opiskelijana ei ollut vaikea tulla siihen lopputulokseen, että halusin analysoida koko elokuvan erityisesti leikkauksen näkökulmasta.

Tämän opinnäytteen tutkimuskysymys on: Millainen on *Brokeback Mountainin* elokuvaleikkaus? Kysymykseen vastataan analysoimalla elokuva seuraavilla tavoilla: katsomalla elokuva, purkamalla se leikkausohjelma Premiere Prossa ja lopuksi analysoimalla elokuva tekstimuodossa. Näillä keinoin elokuvan leikkauksesta on tarkoitus saada mahdollisimman syvä ja kokonaisvaltainen kuva. Työ alkaa johdannolla, jonka jälkeen työn toisessa luvussa käydään läpi *Brokeback Mountainin* tekoprosessi. Työn kolmannessa luvussa analysoidaan elokuvan leikkaus kohtausta kohtaukselta kronologisessa järjestyksessä. Analyysiä visualisoidaan ja havainnollistetaan kuvakaappauksilla elokuvasta ja leikkausohjelmalla tehdyistä puruista. Viimeisessä luvussa koostetaan yhteenveto elokuvan leikkauksesta.

2 Novellista elokuvaksi

“To me, Brokeback Mountain is uniquely, and universally, a great American love story. -- Everyone has a yearning for love.”

Ang Lee (Focus News, 2011)

Kolmen Oscar-palkinnon voittaja, mukaan lukien parhaan ohjauksen palkinnon saanut *Brokeback Mountain* (2005) on romanttinen draama- ja lännenelokuva. Elokuvan on ohjannut Ang Lee ja tuottanut Diana Ossana ja James Schamus. Se on laaja eepos kahdesta nuoresta cowboysta, jotka tapaavat kesällä 1963 ja muodostavat elämänmittaisen yhteyden. Heidän kokemansa vaikeudet, ilot ja sydänsurut ovat todiste rakkauden kestävydestä ja voimasta. Heath Ledger ja Jake Gyllenhaal tekevät koskettavat roolisuoritukset ”elokuvassa, josta tulee yksi aikamme suurista klassikoista” (Clay Smith, *The Insider*). (Focus Features, julkaisuaika tuntematon)

2.1 Alkulähteet

Brokeback Mountainin siemen syntyi wyomingilaisessa baarissa vuonna 1995. Tunnelma oli riehakas, paikka täynnä kauniita naisia ja ilmassa tuoksui seksi, kun kirjailija E. Annie Proulx – joka oli jo vuosia havainnoinut ja alitajuisesti omaksunutkin kotiosavaltionsa Wyomingin maaseutujen homofobisuutta – huomasi nuhruisen vanhan miehen silmäilemässä biljardia pelaavia jannuja. Miehen katse oli nälkäinen, ja Proulx mietti mahtoiko tämä olla homo. Millainen mies olisi ollut nuorempana? Yhtäkkiä mies katsoi ja hänen tilalleen ilmestyi Ennis. Ja sitten Jack. Ennisiä ei nimittäin voi olla ilman Jackia. (Barrie-Anthony, 2005)

Proulx loikkasi Ennisin ja Jackin mieliin ja pitkien työpäivien seurauksena syntyi novelli *Brokeback Mountain*. Proulx ei tosin uskonut, että tarinaa julkaistaisiin koskaan. Sisältö tuntui liian riskialttiilta, sillä Ennis ja Jack ilmaisevat rakkauttaan yhtä fyysisesti kuin mikä tahansa heteropari. Tämä tapahtuu aivan lukijan silmien edessä, ilman hermostunutta peittelyä. Novelli kuitenkin julkaistiin *New Yorker* -lehdessä vuonna 1997, ja se voitti myöhemmin useita kirjallisuuspalkintoja. (Barrie-Anthony, 2005)

2.2 Käsikirjoitus

Brokeback Mountain -novelli kiinnitti käsikirjoittaja Diana Ossanan huomion, kun hän luki sen *New Yorker* -lehdestä eräänä unettomana yönä. Tarina suorastaan tyrmäsi hänet. Hän juoksi alakertaan näyttääkseen sen kollegalleen Larry McMurtrylle ja ehdotti, että he tekisivät siitä käsikirjoituksen. McMurtry luki novellin ja suostui heti. Jo seuraavana päivänä Ossana ja McMurtry kirjoittivat Proulxille haluavansa ostaa novellin optio-oikeudet. Proulx suostui ja piti heidän tarmoaan kiinnostavana, mutta ajatteli, ettei tarina näkisi koskaan päivänvaloa elokuvana. Se aiheutti liian voimakkaita tunteita ja uhmasi liian monia normeja. Proulx kuitenkin luotti siihen, että Ossana ja McMurtry tekisivät hänen tarinalleen oikeutta. (Barrie-Anthony, 2005)

Ennen *Brokeback Mountainia* Ossana ja Larry olivat kirjoittaneet yhdessä kaksi romaania ja useita elokuva- ja TV-käsikirjoituksia. Heidän kirjoitusprosessinsa on melko suoraviivainen. He keskustelevat paljon ennen työskentelyn aloittamista ja sen aikana. He myös riitelevät, mutta erimielisyydet johtavat yleensä hyviin asioihin. Heidän kirjoittamistapansa poikkeavat toisistaan: Ossanan vahvuus on hahmojen sisäinen elämä, kun taas McMurtryn erikoisalaa ovat dialogi ja naishahmot. (Focus News, 2011) McMurtrysta *Brokeback Mountainin* naiset olivat kiinnostavimpia, tosin hän pitää naishahmoja kiehtovimpina myös omissa töissään. Hän uskoo, että ”...jos haluaa ottaa selvää tunteista, päästä niihin käsiksi tai tutkia niitä, on käännyttävä naisten puoleen.” Ossana sen sijaan oli kiinnostunut kaikista hahmoista ja samastui kaikkiin yhtä lailla. (White, 2006)

Ossanan mukaan novellin sovittaminen käsikirjoitukseksi oli samaan aikaan äärimmäisen helppoa ja vaikeaa. Helppoa siinä mielessä, että suunnitelma oli valmiina Proulxin tekstissä: suunnitelma tarinasta, hahmoista sekä maisemasta, joka muovaa heitä. Myös hahmojen puhuvat ja kotipaikkakunnat löytyivät tekstistä. Vaikeaa sen sijaan oli pysyä uskollisena kaikelle edellä mainitulle, kun teoksesta tehtiin pitkää elokuvaa. Ensiksi Ossana ja McMurtry tekivät koko novellista käsikirjoituksen. Sitten he ideoivat ja kehittivät naishahmoja, jotta ne olisivat syvällisiä ja läsnä elokuvassa. Lopuksi he jatkoivat Ennisin ja Jackin tarinoiden rakentamista ja saattoivat luoda kokonaisia kohtauksia, jotka perustuivat vain yhteen novellin virkkeeseen. (Focus News, 2011)

Ossana ja McMurtry eivät pidä itseään liian sentimentaalisina sovittaessaan tarinaa käsikirjoitukseksi. He tekevät samantyyppisiä valintoja riippumatta siitä, onko lähdemateriaali heidän itsensä vai jonkun toisen kirjoittamaa. Koska *Brokeback Mountainin* tapauksessa alkuperäismateriaali oli novelli, Ossanan mukaan heidän oli tärkeää käyttää mielikuvitustaan. Heidän piti pystyä rikastuttamaan käsikirjoitusta täydentämällä, täsmentämällä ja luomalla kohtauksia, joita ei ollut varsinaisessa novellissa. Uusien kohtausten

kirjoittaminen oli haaste, mutta inspiroiva sellainen. He olivat silti hyvin tarkkoja, että pysyivät uskollisina alkuperäisen novellin tunnelmalle eivätkä menettäneet hahmojen kieltä, aikoja tai paikkoja. He halusivat valmiin käsikirjoituksen olevan yhtä rehellinen ja suorasukainen kuin alkuperäinen novellikin. (White, 2006)

Ossanasta käsikirjoitusta varten luoduista kohtauksista monet olivat erityisen vaikuttavia. Ensimmäisenä kohtaus, jossa Ennis hoipertelee sivukujalle kun hänen ja Jackin tiet eroavat (ote käsikirjoituksesta alla). Toisena kohtaus, jossa miehet riitelevät Meksikoon liittyen ja jolloin näemme Jackin viimeistä kertaa. Viimeisenä kohtaus, jossa Ennis vierailee Jackin vanhemmilla. McMurtry taas viehätti Ennisin ja Alma juniorin välinen elokuvan viimeinen kohtaus. Kaikki novellin kohtaukset eivät päätyneet käsikirjoitukseen ja jos jotakin jätettiin pois, se oli aina dramaattinen valinta. Suurin osa novellista on kuitenkin käsikirjoituksessa. Novellin sisältö kattoi lopullisesta käsikirjoituksesta vain noin kolmanneksen, joten kaksi kolmasosaa valmiista käsikirjoituksesta on syntynyt Ossanan ja McMurtryn mielikuvituksesta. (White, 2006)

EXT: SIGNAL, WYOMING: STREET: DAY:

-- He starts across the street toward a bar, but just before he gets to the door, JACK'S leaving proves too much: he feels like someone's pulling his guts out, hand over hand, a yard at a time.

He stumbles into an alley, drops to his knees in the whirling new snow. Kneels there, silent, as pain, longing, loneliness overpower him, emotions stronger than he's ever felt for another person consume him: he feels as bad and confused as he ever has in his life. Punches the wall, bloodying both his knuckles, his eyes fill with angry, stinging tears.

Larry McMurtry & Diana Ossana, 2003

Brokeback Mountainin vähäeleinen ja novellille uskollinen käsikirjoitus valmistui kolmessa kuukaudessa. Ossana ja McMurtry lähettivät sen Proulxille. Eroavaisuudet käsikirjoituksen ja novellin välillä olivat orgaanisia ja muutoin käsikirjoitus noudatti lähes sanatarkasti novellia. Proulx piti käsikirjoituksesta eikä hänellä ollut kuin muutama huomautus – lähinnä dialogissa käytettyjen erilaisten murteiden suhteen – ja ne korjattiin heti seuraavaan versioon. Proulxin mielestä oli järkevää, että käsikirjoitus noudatti tarkasti lähdeään. Tarinan runko oli vahva ja sen kieli ytimekästä, ja niiden muuttaminen olisi voinut tärvellä kaiken. (Barrie-Anthony, 2005)

2.3 Esituotanto

Ossana ja McMurtry olivat melko varmoja, että *Brokeback Mountain* tulisi olemaan vaatimattoman budjetin indie-elokuva (White, 2006). Vaikka käsikirjoitus saatiin valmiiksi kolmessa kuukaudessa, elokuvan tie tuotantoon oli paljon hitaampi. Ossana kertoo, että elokuvan myyminen Hollywoodin elokuvantekijöille ei ollut vaikeaa, sillä monia tarina kosketti yhtä paljon kuin häntäkin. Sen sijaan näyttelijäkaartin löytäminen osoittautui haastavammaksi: hyvät näyttelijät saattoivat kiinnostua, mutta valitsivat lopulta muita rooleja. Ehkäpä siksi, että heidän agenttinsa eivät kannustaneet heitä tarttumaan mahdollisesti kiistanalaiseen roolityöhön. (Chamberlin, 2006)

Hollywoodissa *Brokeback Mountainin* käsikirjoitus tunnettiin yhtenä parhaimmista käsikirjoituksista, josta ei saatu tehtyä elokuvaa. Elokuvan vastaava tuottaja Michael Costigan uskoo, että ihmiset pelkäsivät käsikirjoitusta sen emotionaalisuuden vuoksi. Jokainen käsikirjoituksen lukenut vaikutui syvästi ja toiveena oli tehdä elokuva, joka vaikuttaisi katsojiin samalla tavalla. Elokuva piti tehdä hyvin tai ei ollenkaan. (White, 2006) Elokuvaan haluttiin näyttelijät, jotka olisivat valmiita menemään tunnetasolla uusiin sfääreihin, ja ohjaaja, joka olisi valmis tekemään vaativan elokuvan pienellä budjetilla. *Brokeback Mountainin* pitkä ja kivinen tie tuotantoon kesti lopulta lähes seitsemän vuotta, kunnes vuonna 2003 tuotantoyhtiö Focus Features, ohjaaja Ang Lee ja tuottaja James Schamus tulivat virallisesti mukaan elokuvaan. (Focus News, 2011)

Ohjattuaan elokuvan *Hiipivä tiikeri, piilotettu lobikäärme* (2000) Lee oli siirtymässä seuraavaan projektiin, kun Schamus kertoi törmänneensä kiinnostavaan materiaaliin. Lee luki *Brokeback Mountain* -novellin, joka sai hänet kyyneliin. Hän luki myös elokuvan käsikirjoituksen ja piti sitä hienona sovituksena. Kahden vuoden kuluttua Lee kysyi Schamusilta oliko elokuva jo tehty. Kun Schamus vastasi kieltävästi, Lee totesi sen olevan onni, sillä hän ei ollut saanut tarinaa mielestään. (Focus News, 2011)

Schamus kertoo, että Lee omistautuu jokaiselle hahmolle ja tuo elokuvaan inhimillisyyttä. Leen mielestä projektin tulee olla pelottava ja herkkätunteinen tai se ei ole hänestä kovinkaan kiinnostava. Hyvässä romanttisessa tarinassa tulee olla suuria esteitä ja hän pitääkin *Brokeback Mountainia* hyvin dramaattisena. Ennis ja Jack ovat Amerikan lännessä, missä vallitsee machokulttuuri ja perinteiset arvot. Sen vuoksi he joutuvat pitämään tunteensa sisällään. Olisi helppoa sanoa, että Ennis ja Jack elävät valheessa, mutta he eivät näe muutakaan tapaa selviytyä. Leen mukaan elokuvan dramaturginen ydin on romanttisen ja vaikeasti lähestyttävän Brokeback-vuoren löytäminen. Sinne haluaa aina palata, vaikka tuskin koskaan palaa. Siellä Ennis ja Jack saivat kokea rakautta. (Focus News, 2011)

Kuvaajaksi valittiin Rodrigo Prieto, jonka taidokkaaseen työhön Alejandro González Iñárritun elokuvissa Lee kiinnitti huomiota. Prieton mukaan cowboyt eivät koristele sanomisiaan hienoilla ilmauksilla, vaan ovat suoria. Siksi Leen ja Prieton mielestä *Brokeback Mountainin* kameratyöskentelyn tuli olla samankaltaista kuin sen hahmot: stolaista ja yksinkertaista. Toinen syy, miksi Lee halusi Prieton kuvaajaksi oli se, että hänen tiedettiin saavuttavan loistavia tuloksia vähäisellä ajalla ja rahalla. Vaikka *Brokeback Mountain* on pienen budjetin elokuva, sitä ei ole kirjoitettu sellaiseksi: tarina ulottuu 20 vuoden ajalle ja siinä on paljon huomiota herättäviä tapahtumapaikkoja. Lee tarvitsi kuvaajaksi jonkun, joka käyttää luonnonvaloa taitavasti, valitsee kuvat eikä muuta niitä ja antaa suurimman osan ajasta näyttelijöille. (Calhoun, 2006)

Brokeback Mountain on koskettava ja karu elokuva, joten siihen tarvittiin niukkaa musiikkia. Leen mielestä González Iñárritun elokuvissa työskennellyt Gustavo Santaolalla sopi täydellisesti säveltäjäksi (Focus News, 2011). Santaolalla kertoo, että *Brokeback Mountain* tehtiin hyvin poikkeuksellisella tavalla: hän luki käsikirjoituksen, tapasi Leen kerran ja teki kaiken musiikin ennen kuin elokuva oli edes kuvattu. (Holston, 2006) Santaolalla paljastaa tuottajan soittaneen hänelle ja sanoneen, että Lee oli luullut hänen lähettävän vasta demomusiikkia. Santaolalla vastasi, että kyseessä oli *Brokeback Mountainin* valmis musiikki. Tuottaja totesi vain: ”Nähdään Oscareissa.” (Lopez, 2024) Kuvauksissa Lee eli musiikin kanssa ja ensimmäistä raakaleikkausta tehdessään hänellä oli kaikki musiikki käytettävissään. Santaolalla kertoo Leen valinneen nerokkaasti musiikkien kohdat elokuvassa. Toki musiikkia piti hioa ja äänittää uudelleen, jotta se sopisi kohtausten kestoihin, mutta sävellysten teemat ja äänimaailmat oli päätetty etukäteen. (Holston, 2006)

Roolituksen suhteen Lee päätti ottaa riskin ja valitsi merkittäviin rooleihin kaksikymmentävuotiaita näyttelijöitä. Ossana ja McMurtry olivat jo pitkään harkinneet Heath Ledgeriä Ennisin rooliin, sillä he olivat vaikuttuneet tämän suorituksesta elokuvassa *Monster's Ball* (2001). Heath kertoo rakastaneensa käsikirjoitusta, mutta pelänneensä heittäytyä mukaan elokuvaan – mikä oli sitäkin suurempi syy tehdä se. Jackin rooliin valittiin Jake Gyllenhaal, jonka roolitöihin elokuvissa *Donnie Darko* (2001) ja *Kiltti tyttö* (2002) Ossana ja McMurtry olivat ihastuneet. Kun Gyllenhaal kuuli, että Lee ohjaisi elokuvan, hän halusi palavasti mukaan. Ledger lupautui elokuvaan tapaamatta ohjaajaa. Sivuosien naishahmoiksi saatiin Michelle Williams ja Anne Hathaway. Ossana oli tykätynyt Williamsiin tämän näytellessä *Dawson's Creekissä* (1998-2003). Hän kuvailee Hathawayn muistuttaneen roolihahmossaan aivan kollegansa McMurtryn texasilaisessa kirjakaupassa työskentelevää naista. (Focus News, 2011)

Lavastaja Judy Beckerin mukaan Lee halusi *Brokeback Mountainin* lavastuksen olevan realistista, jotta yleisö uskoisi elokuvan hahmoihin. Beckerille on tärkeää erottaa elokuvan todellisuus tosielämästä. Oikean elämän voi muuttaa elokuvan todellisuudeksi antamalla lavasteiden olla luonnollisena taustana näyttelijöille. *Brokeback Mountainin* sijoituessa menneisyyteen, Becker halusi käyttää hienovaraisia menetelmiä tuodakseen esille tapahtumien vuoden tai ajanjakson. Hänen lavastuksessaan ei nähdä esimerkiksi Life-lehtiä, joiden kannessa on John Kennedy, millä kerrotaan katsojalle tapahtumien sijoittuvan tietylle vuosikymmenelle. (Focus News, 2011)

Becker, Lee ja Prieto halusivat *Brokeback Mountainin* värittömien ja sotkuisten kaupunkien olevan voimakkaita kontrasteja sen vuorille. Heillä ei ollut resursseja rakentaa paljoakaan lavasteita, joten oli tärkeää löytää oikeanlaiset kuvauspaikat. Becker tekikin valtavasti tutkimusta elokuvan aikakaudesta ja paikoista. Esimerkiksi elokuvan vuoden 1967 supermarketijakson luominen oli hyvin perusteellinen prosessi: hän tutki mitä tuotteita oli saatavilla, miltä etiketit näyttivät, miltä mainonta näytti ja miltä marketti itessään näytti. Hän etsi referenssejä 1960-luvun leirintäalueita varten ja yllättyi siitä, että ne näyttävät säilyneen nykypäivään hyvin samanlaisina. Elokuvan 1970- ja 1980-lukujen leirintäalueiden avulla Becker halusi näyttää hahmojen sosiaaliset ja taloudelliset muutokset: Jackista tulee elokuvan kuluessa melko varakas. Hän nauttii rahan tuhlaamisesta ja melkein yrittää tehdä sillä Ennisiin vaikutuksen. (Focus News, 2011)

Pukusuunnittelija Marit Allen oli työskennellyt Leen kanssa myös ennen *Brokeback Mountainia* ja kertoo, ettei Leeltä jää mitään huomaamatta. Allen selvitti, mitä hahmojen kaltaisilla ihmisillä oli ollut yllään ja miltä he näyttivät elokuvan tapahtuma-aikoihin Wyomingissa ja Teksasissa. Allenin mukaan Lee halusi puvustuksen kuvastavan tarinan todellisuutta, paikkoja, ihmisiä ja heidän taloudellista tilannettaan. Allen, Lee ja Prieto perehtyivät Richard Avedonin kirjaan *In the American West*, jossa oli muotokuvia 1960-luvulta (Calhoun, 2006; Focus News, 2011). Avedonin kirjassa oli esimerkiksi valokuva, jota käytettiin mallina Alman puvustuksessa (Focus News, 2011).

Kun Allen näytti kuvia Ledgeristä ja Gyllenhaalista rooliasuissaan, Ossana liikuttui siitä miten aidoilta he näyttivät: juuri sellaisilta kuin he olivat kuvitelleet. Allen kertoo työskentelevänsä aina yhteistyössä näyttelijöiden kanssa. Ennisiin asuissa käytettiin lähes yksinomaan maanläheisiä sävyjä. Ledger eläytyi syvällisesti hahmoonsa ja käytti asujaan kuvastamaan Ennisiin tukahtuneisuutta: ylös asti napitetut takit ja cowboy-hatut, joiden taakse tämä piiloutuu. (Focus News, 2011)

Brokeback Mountainin maskeeraussuunnittelijana toimi Manlio Rocchetti ja hiussuunnittelijana Mary-Lou Green-Benvenuti (*Brokeback Mountain*, 2005). Leen mukaan Lureen elämä on hienoa hänen ollessaan nuori, mutta kun hän katkeroituu, hänen

meikkinsä muuttuu paksummaksi ja hänen hiuksistaan tulee pöyheämmät ja vaaleammat. Joka kerta kun hänet nähdään, hänen hiuksissaan on eri kampausta ja väri. (Focus News, 2011)

Lee teki hyvin tiivistä ja perinpohjaista yhteistyötä näyttelijöiden kanssa ennen kuvausten alkua: hän keskusteli jokaisen kanssa kahden kesken varmistaakseen, että he ymmärsivät hahmojensa luonteen ja motiivit (White, 2006). Kuukautta ennen *Brokeback Mountainin* kuvausten alkua pidettiin niin kutsuttu cowboy-leiri tavanomaisten harjoitusten lisäksi. Siellä Gyllenhaal, jolla ei ollut aikaisempaa kokemusta hevosista oppi ratsastamaan ja käsittelemään lampaita. Myös lapsesta asti ratsastanut Ledger osallistui leirille, koska Lee halusi pääosanäyttelijöidensä löytävän keskinäistä kemiaa ja tuntevan olonsa mukavaksi. (Focus News, 2011)

Ossanan mukaan *Brokeback Mountain* on hyvin erityinen tarina, jossa on hyvin erityinen dialogi. Näyttelijöiden puhutavan ja äänensävyjen tuli olla realistisia. Avuksi saatiin puhevalmentaja Joy Ellison, joka keskusteli Leen kanssa puheäänistä ja aksenteista, joiden Lee halusi olevan autenttisia. He jakoivat elokuvan kolmeen jaksoon, joista jokainen sai oman äänensä: Äänet 1, 2 ja 3. Koska elokuvaa ei kuvattu kronologisessa järjestyksessä, jatkuvuuden säilyttäminen oli haastavaa. Saman päivän aikana Ledger ja Gyllenhaal saattoivat kuvata kohtauksen Äänellä 3, joka oli vanhempi, syvempi ja hitaampi; ja heti seuraavana kohtauksen Äänellä 1, joka oli eloisampi ja korkeampi. Elokuvan edetessä miesten ja myös Lureenin ääni tummenee. Ellison harjoitteli Hathawayn kanssa Lureenin tekstiä pilkkomalla koko dialogin teksasilaisiin perussäveliä ja he harjoittelivat repliikkejä yhdessä. (Focus News, 2011)

2.4 Tuotanto eli kuvaukset

Brokeback Mountainin kuvaukset alkoivat Albertan provinssissa Kanadassa toukokuussa 2004. Kuvauspaikkoja olivat muun muassa Calgary, Fort MacLeod ja Kanadan kalliovuoret. Pääasialliset kuvaukset päättyivät elokuussa 2004. (Focus News, 2011) Ossanan mukaan työryhmä oli pieni, alle 150 ihmisen kokoinen, joten kuvauspaikalla syntyi lämminhenkinen ilmapiiri. Helpointa olisi ollut kuvata elokuva kronologisessa järjestyksessä, mutta siihen ei ollut mahdollisuutta (White, 2006).

Ledgerin mukaan kuvauksissa kaikki tekivät töitä sen eteen, että tarina kerrottaisiin oikein. Ossana kertoo kuulleensa valitusta vain harvoin, vaikka kuvausolosuhteet saattoivat olla hankalia. Elokuvasta 80 prosenttia tapahtuu ulkona ja sää kuvauksissa saattoi muuttua jopa varttitunnissa. Oli hyytävän kylmiä aamuja ja paahtavia iltapäiviä. Osa tuottaja Scott Fergusonin mukaan päivät olivat pitkiä: kuvauspaikkoihin pääseminen

saattoi vaatia pitkän ajomatkan tai vaelluksen järeän kaluston kanssa. Kuvaukset olivat logistisesti hankalat pienen budjetin takia. Leen mukaan heillä oli huonoa tuuria sään suhteen: tuli räntää ja rakeita ja aina oli kylmä. Vuorien olosuhteita ei voinut hallita. (Focus News, 2011)

Kuvaaja Prieto kertoo Leen puhuneen paljon siitä, millaisia *Brokeback Mountainin* vuodenajat ja sää olisivat. Prieto teki käsikirjoituksen purun, jossa hän listasi käytettävän filmin ja kaluston kohtausta kohtaukselta. Lisäksi purkuun tuli tiedot kohtausten säästä, vuorokaudenajasta, valaistuksesta ja värimaailmasta. He yrittivät noudattaa purkua, mutta Prieton mukaan tämän tyyppisissä kuvauksissa sää ei ole koskaan optimaalinen. Albertan taivas oli täynnä valtavia pilviä ja auringonpaiste vaihteli, mikä on jokaisen kuvaajan painajainen. Koska elokuva on riippuvainen ulkokuvista, he joutuivat odottelemaan tai kehittämään konsteja, joilla sään voisi huijata näyttämään elokuvassa toisenslaiselta. (Calhoun, 2006)

Fergusonin mukaan kaikki *Brokeback Mountainissa* mukana olleet pitivät itseään onnekkaina saadessaan työskennellä Leen kanssa. Hathawayn mielestä Leen kanssa työskenteleminen oli hienoa. Hän kertoo Leen ymmärtävän hienovaraisuuden merkityksen. Jos näyttelijät liioittelisivat suuria tunteita, elokuva menettäisi sen mihin he olivat pyrkimässä. Ledgerin mukaan Lee hallitsee yksityiskohdat hyvin ja tuntuu aina tietävän tarkkaan, mitä haluaa. Aguirren näyttelijä Randy Quaid kehuu Leen olevan näyttelijän ystävä, kuten kaikki suurenmoiset ohjaajat ovat. Kun Lee on valinnut näyttelijän rooliin, hän antaa tämän toteuttaa luovuuttaan. Jos Lee ei saanut näyttelijältä mitä halusi, hän keskusteli asiasta tämän kanssa ja he kokeilivat toista tapaa. Quaid pitääkin Leetä hyvin yhteistyökykyisenä. (Focus News, 2011)

Lee kertoo Ledgerin olleen luonnonlahjakkuus: hyvin omistautunut ja valmistautunut. Ledger ei kannatellut ainoastaan *Brokeback Mountainin* ”lännen” hahmoa, vaan koko elokuvaa. (Focus News, 2011) Ledger menehtyi vuonna 2008 ja Leen mukaan he olivat onnekkaita saadessaan työskennellä niin hyvän näyttelijän kanssa (Bergeson, 2022). Alman näyttelijä Williams kertoo Ledgerin olleen kannustava, avulias ja epäitsekäs heidän yhteisissä kohtauksissaan. Hän sanoo nostavansa hattua sekä Ledgerille että Gyllenhaalille. Myös Hathaway kuvailee Ledgerin ja Gyllenhaalin laittaneen itsensä syrjään ja muuntautuneensa täysin roolihahmoikseen. (Focus News, 2011)

Myös sivuroolien näyttelijät saavat ylistystä: Ossana kertoo Hathawayn omaksuneen ja omistautuneen roolihahmolleen Lureenille: hän hallitsi aksentin, asenteen ja eleet. Hän näytti siltä kuin olisi tullut suoraan texasilaisesta yliopistosta. Lee kehuu Hathawayn olevan hämmästyttävän hienostunut näyttelijä ikäisekseen. Ossana kiittelee Williamsin läsnäoloa ja liikuttavaa esitystä Alman. Tämän suoritus kunnioittaa Alman läpikäymää

hämmennystä ja menetystä. Ledger kertoo, että Williamsin kyky pureutua syvälle sisimpäänsä ei koskaan lakannut hämmästyttämästä häntä. Myös Leen mielestä Williams ilmaisee Alman traagisen tilanteen aidosti ja sydäntä särkevästi. (Focus News, 2011)

Gyllenhaal kertoo hänen ja Ledgerin luottaneen toisiinsa niin paljon, että he uskalsivat ottaa riskejä. Ledger sai hänet tuntemaan olonsa mukavaksi ja läsnä olevaksi, mikä on parasta mitä kanssanäyttelijältä voi pyytää. (Focus News, 2011) Gyllenhaal kertoo Ledgerin täydellisen omistautumisen heidän hahmojensa väliseen suhteeseen osoittaneen hänelle, kuinka vannoutunut Ledger oli näyttelijänä ja omistautunut *Brokeback Mountainille* (Bergeson, 2022). Ledger kuvailee Gyllenhaalin olevan rohkea ja lahjakas näyttelijä, jonka kanssa on ilo työskennellä. Tuottaja Schamus kertoo Ledgerin ja Gyllenhaalin suoritusten hienouden olevan siinä, miten he kasvavat yhteen ja erilleen elokuvan edetessä. Miehet vanhenevat elokuvassa kahden vuosikymmenen ajan ja Schamusin mukaan heidän kokemustensa paino kasaantuu hyvin hiljaisella ja intiimillä tavalla. (Focus News, 2011)

Ledgerin ja Gyllenhaalin toisilleen jakelemista kehuista huolimatta Lee muistelee vuosia myöhemmin, että hän joutui sovittelemaan Ledgerin ja Gyllenhaalin välistä kitkaa *Brokeback Mountainin* tuotannon aikana. Se ei ollut varsinaista riitaa, mutta tyylien yhteentörmäystä, jota Lee päätyi sovittelemaan. Hän kuitenkin kertoo molempien olleen hyviä eri tavoin ja pyrkineen aina löytämään ratkaisun. (Bergeson, 2022)

2.5 Jälkituotanto

Brokeback Mountainin jälkituotantovaihe alkoi syksyllä 2004 ja päättyi keväällä 2005, mikä kruunasi tarinan kahdeksan vuotta kestäneen matkan valkokankaalle (Focus News, 2011). Geraldine Peroni aloitti elokuvan leikkaajana, mutta menehtyi kuvausvaiheen loppupuolella, jolloin leikkaaja Dylan Tichenor pyydettiin jatkamaan hänen työtään. Tichenorin mukaan Peronin materiaalin parissa työskentely oli hieno tapa kunnioittaa tämän muistoa. (‘Editor Dylan Tichenor Assembles: Brokeback Mountain’, 2006) Tichenor oli oppinut leikkaamista Peronilta toimiessaan tämän harjoittelijana elokuvassa *The player – pelimies* (1992). Harjoittelun jälkeen heidän yhteistyönsä jatkui viiden vuoden ajan. (Kaufman, 2005) Tichenor muistelee, miten Peroni antoi hänen kokeilla erään hankalan kohtauksen leikkaamista elokuvassa *The player – pelimies*, ja miten hän sai hioa osaamistaan Peronin alaisuudessa. (Morrow, 2017).

Tichenor kertoo *Brokeback Mountainin* ensimmäisen leikkauskuukauden olleen vaikea, sillä hän näki Peronin tekemän työn, valinnat ja ajattelun niiden takana. Tichenorin mielestä hänen ja Peronin leikkaustyylit täydentävät toisiaan, eikä niitä pysty

erottamaan toisistaan elokuvassa. (Kaufman, 2005) Peroni oli ehtinyt ennen kuolemaansa koostaa materiaalia runsaasti ja hänen työtään nähdään paljon lopullisessa elokuvassa. Elokuva leikattiin Avid Film Composer XL -ohjelmalla ja Tichenor ja Lee istuivat yhdessä leikkaushuoneessa arvioiden ottoja ja tutkien eri mahdollisuuksia. Tichenor kertoo tarinan perustuvan sen hahmojen rikkaaseen kehitykseen, vivahteisiin ja roolisuorituksiin. ('Editor Dylan Tichenor Assembles: Brokeback Mountain', 2006)

3 Leikkausanalyysi

Kuva 1. Brokeback Mountainin ensimmäinen kuva.

3.1 Ensimmäinen näytös

Häivytys mustasta hämärään mutta mahtavaan maisemaan, jonka huipulla nousevat vuoret ja kimaltelee auringonlasku. Sitten teksti: Brokeback Mountain (kuva 1). Kuva ja elokuvan nimi enteilevät vuorten olevan tärkeä osa elokuvaa. Kuvaan ajaa rekka, joka on pikkiriikkinen verrattuna sen ympäristöön. Se muistuttaa luonnon olevan suurempi kuin ihminen. Pimeys ei lupaa elokuvalta kevyitä aiheita. Tutkaileva ja raukea kitaramusiiikki alkaa soida, kun rekka ajaa yöllisten maisemien halki.

3.1.1 Kipinä syttyy

Päivä on koittanut. Musiikin saattelemana nuori mies, Ennis Del Mar, hyppää ulos re-kasta. Hänellä on beige cowboyhattu ja kantamuksinaan takki ja ruskea paperipussi. Teksti kertoo, että on vuosi 1963 Signalissa, Wyomingissa. On humisevan tuulista, kun Ennis kävelee nuhruisen pikkukaupungin kadulla.

Ennis odottaa trailerin edessä nojailien sen seinään. Musiikki lakkaa, kun juna ajaa ohitse. Hän taittelee tupakan, aikoo selvästi säästää sen. Liftaamalla liikkuminen, paperipussin kanniskelu kunnollisen laukun sijaan ja tupakan säästäminen kertovat, ettei Ennis ole varakkaimmasta päästä.

Sitten Signalin kadulla ajaa auto, jonka Ennis huomaa kääntyvän trailerin pihalle. Se on tummansininen lava-auto, jonka ääni kuuluu jo kaukaa, sillä se poksahtelee, kolisee ja rymisee. Kuski, nuori mies nimeltä Jack Twist, kiroilee parkkeeratessaan. Hänellä on musta cowboyhattu. Hän läimäyttää oven kiinni ja potkaisee autoa. Tämä saa hänet vaikuttamaan päättäväiseltä: sellaiselta, jota ryppyilevä auto ei lannista. Autosta päätellen hänkään ei ole rahoissaan, mutta auto hänellä sentään on.

Kuva 2. Ennis kääntää katseensa pois Jackista.

Jack näkee Ennisen ja tiirailee tätä hetken hattunsa alta. Häntä kiinnostaa. Hän ottaa muutaman askeleen kohti Ennisiä, ehkä tullakseen tervehtimään, mutta Ennis kääntää vilauksessa katseensa kohti maata ja potkiskelee hermostuneesti jalkojaan (kuva 2). Hän piiloutuu hattunsa alle ja pitää kätet varautuneesti taskuissaan. Lähikuva paljastaa Jackin hienoisen pettymyksen ja hän kääntyy mieteliään oloisena pois päin. Ennis vilkuilee Jackin perään, ei uskalla kohdata tämän katsetta suoraan, mutta katse paljastaa hänen mielenkiintonsa. Hän kääntää katseensa sopivasti maahan juuri ennen kuin Jack pyörähtää takaisin häntä kohti. Jack nojautuu autonsa lavaa vasten, hakee kukkoilevan tai ehkäpä flirttailevan asennon ja alkaa tuijottaa Ennisiä peittelemättömästi, nälkäinen katse silmissään (kuva 3).

Tämä yksinkertainen kohta, joka esittelee ajan, paikan ja tärkeimmät henkilöt kertoo äärimmäisen paljon Ennisistä ja Jackista, vaikkei siinä puhuta sanaakaan. Ennis – elokuvan päähenkilö – on niin köyhä, että hänen omaisuutensa on paperipussissa. Hän pukeutuu maan sävyihin, joten hänen jalkansa ovat tukevasti maassa. Hän on realisti. Hänen hattunsa on vaalea, joten hän on puhdas, nuhteeton. Hän on jäykkä ja niin ujo,

että välttelee katsekontaktia piiloutumalla hattunsa alle. Hän seisoo kuvan laidalla, mikä kertoo hänen olevan vetäytyvä, epävarma ja ehkä vähän eksyksissä. Kuvassa 2 näemme hänen olemuksensa: hän seisoo hartiat edessä ja kädet taskuissa ikään kuin supussa, mikä saa hänet vaikuttamaan sulkeutuneelta introvertilta.

Kuva 3. Jack tuijottaa Ennisiä peittelemättömästi.

Jack on lähestulkoon Ennisin vastakohta, vaikka hänkin on autonsa kunnosta päätellen tyhjätasku. Muuten heissä ei ole juurikaan samaa, sillä siinä missä Ennis on varautunut, Jack on selvästi suorasukaisempi: hän ilmaisee avoimesti ärtymyksensä autoon ja viihtymyksensä Ennisiin. Hän pukeutuu taivaan väriin eli siniseen, mikä vihjaa hänen olevan haaveilija. Hänen hattunsa on musta, mikä tekee hänestä paheellisemman kuin Ennis. Ainakin hän on kokeneempi ja ehkä vähän vaarallinenkin, sillä hänelle ei ole vaikeaa ottaa tila haltuun röyhkeällä tuijotuksella. Hän liikuskelee ympäriinsä ikään kuin merkiten reviirinsä toisin kuin Ennis, joka seisoo kireänä paikallaan. Jack on kuin saalistaja ja Ennis mehukas saalis, joka joutuu mukautumaan. Jackin olemus on ulospäin-suuntautunut ja jopa mahtaileva hänen seisoessaan kädet levällään, kuten näemme kuvassa 3. Hän seisoo keskellä kuvaa itsevarmana ja viekoittelevana.

Kohtaus vaihtuu. Aikaa on kulunut, sillä Ennis on istahtanut trailerin portaille ja Jack ajaa pulisonkejaan auton sivupeiliä hyödyntäen. Paikalle kurvaa kiiltävä amerikanrauta, joka pysäköi niin lähelle portaita, että Ennis joutuu hypähtämään alta pois. Kuski osoittaa heti dominanssinsa. Autosta nousee Joe Aguirre, joka lompsii sisälle traileriin ja sulkee oven perässään. Miehet jäävät hämmentyneinä ulos. Aguirre kuitenkin palaa ovelle ja komentaa miehet kipin kapin sisään, mikäli he etsivät töitä.

Trailerissa Aguirre kertoo, että Brokeback-vuorella on metsähallinnon määräämät alueet leireille, jotka voivat olla jopa kuuden kilometrin päässä lampaiden laitumista. Ilman vahtia pedot vievät lampaita. Hän määrää Ennisin leirinhoitajaksi, joka pysyy pääleirissä sääntöjen mukaisesti. Jackin hän nimeää paimeneksi, joka laittaa hissukseen telan lampaiden luo. Hän ruokailee leirissä, mutta nukkuu lampaiden luona ja purkaa telan aina aamulla metsähallinnon varalta. Puhelin keskeyttää Aguirren, joka rähjää luuriin. On selvää, ettei hänelle kannata ryppyillä. Puhelun aikana miehet katselevat hienotunteisesti muualle. Sitten Aguirre jatkaa: edelliskesänä lampaista menehtyi neljännes, eikä se saa toistua. Sen vuoksi paimenella on nyt apunaan kivääri ja koirat. Hän nostaa puhelimen luurin ja katsoo miehiä merkitsevästi, mistä he ymmärtävät poistua pikaisesti. Ulkona Jack sytyttää tupakan muina miehinä, mutta esittäytyy pian Ennisille hymyillen maireasti. Myös Ennis esittäytyy.

Miehet kävelevät peräkanaa läheiseen baariin Jackin johtaessa tietä.

Jack kumoo toista tuoppiaan rennosti ja kertoo olevansa täällä toista kertaa. Hän on rupatteleva ja selvästi sosiaalinen. Hän kertoo, että edelliskesänä salama tappoi osan lampaista, mistä Aguirre raivostui. On silti parempi työskennellä Aguirrelle kuin hänen isälleen, joka ei ole koskaan tyytyväinen. Siksi hän ryhtyi rodeoratsastajaksi. Jo ensimmäisessä keskustelussa hän näyttää itsestään jotakin haavoittuvaa: isänsä pettymyksen häneen. Jack kysyy, onko Ennis maatilan poikia. Ennis on hiljaisempi ja puhuu vasta kun kysytään. Hän kertoo vanhempiansa kuolleen autokolarissa, jolloin pankki vei maatilan ja sisar ja veli kasvattivat hänet. Hän on lyhytsanainen eikä katso Jackia. Kun Jack kommentoi, että sen on täytynyt olla rankkaa, Ennis ei vastaa vaan yskäisee kiusaantuneesti ja pyytää tulta.

Ristiinhäivytyksensä seuraavaan päivään laakelle pellolle. Lampaita lasketaan ja tarkastetaan. Ennis ja Jack valmistautuvat vuorelle lähtöön. Jack on hypännyt hevosen selkään, joka hyppii levottomasti. Ennis varoittaa, että kyseinen hevonen säikkyy helposti. Jack sanoo polleana, ettei yksikään hevonen heitä häntä selästä. Hän haluaa tehdä vaikutuksen Ennisiin.

Miehet ratsastavat vuorelle lammasmaan kanssa. Autuas ja rauhallinen musiikki alkaa. Jack on ottanut yhden lampaista syliinsä ratsaille. Vehreänä kukoistavat vuoristomaisemat vaihtuvat kiireettömästi (kuva 4). On onnellista ja kesäistä. Ennis kuljettaa pientä karitsaa hevoseen kiinnitettyssä kassissa ja Jack kantaa lammasta sylissään. He ovat hyväntahtoisia miehiä. He pääsevät perille. Lampaat laiduntavat ja Jack puhdistaa yhden lampaan sorkkaa.

Kohtaus vaihtuu montaasijaksoksi. Sama musiikki jatkuu, mutta muuttaa hieman muotoaan. Miehet rakentelevat leiriä metsikköön. Illalla Jack matkaa lampaiden luo. Hän

katselee nukkuvia lampaita. Sitten hän tiirailee Ennisin leiriin, joka näkyy kaukaisuudessa vain nuotion loisteena. Hänen katseensa on kiinnostunut ja siinä on herkkyyttä. Musiikki lakkaa ja montaasi päättyy.

Kuva 4. Vehreä maisema.

On päivä ja Ennis valmistaa ateriaa nuotiolla. Miehet jutustelevat: Ennis aikoo avioitua Alman kanssa sitten kun hän pääsee vuorelta. Jack tuskin kuuntelee, sillä hän on väsynyt ja kärtyynen, koska joutuu nukkumaan lampaiden luona. Hänestä Aguirrella ei ole oikeutta käskeä heitä rikkomaan sääntöjä. Tuttuun tapansa Ennis välttelee katsekontaktia eikä vastaa Jackille.

Ennis keräilee astioita ja Jack hyppää hevosen selkään, joka alkaa poukkoilla kesyttömästi. Ennis havahtuu Jackin touhuun ja katselee tätä kauempaa. Jack pysyy hevosen selässä ja luo lähtiessään Ennisiin katseen kuin varmistaakseen, ettei hänen taidokkuutensa jäänyt huomaamatta. Ennis jää katsomaan Jackin perään ehkä hieman vaikuttuneena, mutta jatkaa nopeasti askareitaan.

Tasainen ja lempeä, lähes unelmallinen musiikki alkaa soida. Alkaa uusi montaasijakso, jossa nähdään miesten arkisia puuhia vuorella. Montaasi ilmaisee myös ajan kulumista. Jack torkkuu lampaiden luona. Ennis pitää sadetta teltassa veistellen puuhevosta ja katsellen yläviistoon, sinne missä Jack on. Ennis puuhailee leirissä ja Jack lähtee lampaiden luo. Ennis pesee astioita purosissa ja tähyilee Jackia, joka näkyy vuoren huipulla mustana, ratsastavana hahmona. Hänen katseensa on miettiä, ehkä huolestunutkin. Miehet luovat jatkuvasti kiinnostuneita katseita toisiinsa, Jack suuremmin ja Ennis

vaivihkaa. Jack koittaa ampuu lampaiden lähellä olevan kojootin, muttei osu siihen. Musiikki alkaa hiljentyä ja montaasi päättyy.

Ennis hakee viikon muonat tavarantoimittajalta. Hän on ratsastamassa takaisin vuorelle, kun karhu tulee yhtäkkiä vastaan. Hevonen säikähtää nousten kahdelle jalalle ja Ennis putoaa sen selästä. Muulit karkaavat ja Ennis juoksee huutaen niiden perään.

Jack saapuu tyhjään leiriin ja katselee ihmeissään ympärilleen. On tullut pimeää. Jack hörppii viskiä nuotion äärellä. Pusikossa rapisee, kun Ennis saapuu leiriin. Jack nousee ylös ja kyselee kärttyisenä missä Ennis oikein oli, kun hän saapui leiriin nälkäisenä eikä löytänyt muuta kuin papuja. Ennis harppoo nuotiolle verta vuotava haava päässään ja kertoo mitä tapahtui. Hän on tuhtunut – näyttäen ensimmäistä kertaa tunteensa – ja Jackin ojentaessa vesipulloa hän pyytää viskiä. Tuhtumus on turrutettava äkkiä. Hän sadattelee, ettei heillä ole jäljellä muuta kuin papuja. Jack ottaa rätin, kastelee sen padassa ja yrittää painella sillä haavaa Ennisin ohimolla. Ennis kuitenkin sävähtää ja nap-paa rätin häneltä. Heidän kätensä koskettavat hetkisen. Jackin kasvoilla käy kiihtymys ja sitten pettymys, ettei kosketus jatkunut pidempään (kuvat 5A ja 5B). Ennis on tästä autuaan tietämätön. Kerättyään itsensä Jack sanoo, että ruokatilanteelle on tehtävä jotakin. Hän ehdottaa, että voisi ampuu yhden lampaista, mutta Ennis vastustelee ja sanoo pysyttelevänsä pavuissa. Jack sanoo, ettei aio tyytyä niihin.

Kuva 5A. Miesten kätet koskettavat.

Kuva 5B. Jackin kasvoilla käy kiihtymys.

Ennis tähtää kiväärillä ja ampuu. Hän osuu suureen hirveen, mistä Jack riemastuu ja tönäisee Ennisiä leikkisästi. Ennis tönäisee takaisin: hän alkaa vähitellen vapautua Jackin seurassa. Jack nauraa Ennisin pukkaisulle vallattomasti.

Illalla miehet mutustelevat lihaa tyytyväisinä: ensimmäinen yhteinen ongelma on selätetty onnistuneesti.

Ennis paistaa pihviä, kun Jack ratsastaa leiriin. Jack marmattaa matkaavansa neljä tuntia päivässä, kun hän kulkee edestakaisin lampaiden luokse ja leirille syömään. Lisäksi hän joutuu valvomaan puoli yötä kojoottien takia. Se ei ole hänestä oikein. Ennis ehdottaa, että he vaihtaisivat rooleja. Häntä ei häittäisi nukkua lampaiden luona. Jack

mieltii hetken ja sanoo vaihdon sopivan hänellekin, mutta hän ei osaa kokata lainkaan. Tölkkejä hän osaa avata. Ennis toteaa, ettei Jack voi olla huonompi kokki kuin hän.

Illalla Ennisin lähtiessä lampaiden luo Jack varoittaa, ettei siellä saa juurikaan nukuttua. Ennisiä ei tunnu haittaavan, sillä hän vain murahtaa leppoisesti. Jackilla on hymynkare huulillaan, kun hän katselee Ennisin perään.

On päivä ja Ennis ajaa partaansa Jackin yrittäessä avata papupurkkia. Ennis rupattelee ampuneensa ison kojootin. Hän uskaltaa jo katsoa Jackia silmiin ja alkaa vaikuttaa luontevammalta ja rennommalta heidän kanssakäymisissään. Hän kysyy, haluaako Jack osan kuumasta vedestä, mutta Jack kieltäytyy roiskauttaen samalla pavadalleen. Aiempi väite siitä, että hän osaisi avata tölkkejä taisi olla liioittelua.

Myöhemmin Jack kuorii perunoita. Taustalla Ennis riisuutuu ja alkaa peseytyä. Jack tuijottaa tiiviisti perunoita varoen vilkaisemastakaan Ennisiin päin. Hänen jännityksensä voi kuitenkin aistia.

Jack käy tarpeillaan ja sulkiessaan vyötään hän kopauttaa sen solkea tärkeänä. Saamme tietää sen olevan rodeovyö, sillä Ennis kommentoi, ettei hän käy paljoakaan rodeoissa. Jack ottaa hyvän asennon nuotiolla ja tarjoaa Ennisille viskiä. Hän kertoo isänsä ratsastaneen härillä. Isä oli aikoinaan melko tunnettu, muttei kertonut salaisuuksiaan eikä tullut katsomaan Jackin esiintymisiä. Jack vaikuttaa kantavan kaunaa, sillä hän mutristaa suutaan ja ottaa useamman huikan pullostaan.

Jack kysyy, kasvatettiinko Ennis hyvin. Ennis kertoo sisarensa ja veljensä tehneen parhaansa ottaen huomioon, että vanhemmat jättivät jälkeensä vain parikymmentä dollaria kahvipurkissa. Hän oli vuoden lukiossa, kunnes lava-auton vaihteisto petti. Sitten Ennis ja hänen veljensä hankkivat töitä maatilalta. He työskentelivät siellä kunnes veli meni naimisiin, jolloin Ennisille ei ollut enää tilaa. Niin hän päätyi Brokeback-vuorelle. Ennis on hillitty kertoessaan elämästään, eikä vaikuta kovinkaan alakuloiselta vaikeista lähtökohdistaan huolimatta. Hän ottaa asiat sellaisina kuin ne ovat. Välillä hän vilkaisee Jackia, joka kuuntelee keskittyneenä. Ennisin lopetettua Jack alkaa hymyillä. Ennisin ihmetellessä Jack sanoo, että Ennis puhui kerralla enemmän kuin edelliseen kahteen viikkoon. Enniskin hymyilee kainosti – ensimmäistä kertaa. Hän sanoo puhuneensa enemmän kuin viimeiseen kahteen vuoteen (kuva 6). Hänen silmissään häivähtää suru.

Jack katsoo Ennisiä lumoutuneena (kuva 7). Ennis kertoo isänsä olleen hieno lassoaja. Isä ei tosin käynyt rodeoissa, sillä hän piti rodeoväkeä reppanoina. Jack vastaa, että ei hitossa. Jackin ilme muuttuu ilkeäksi ja hän pomppaa ylös huudahtaen kuin kannustaisi hevosta. Hän pelleilee hyppien ympäriinsä esittäen ratsastavansa rodeota. Hän huutaa, miten vilkuttaa tytöille ja miten hevonen yrittää heittää hänet selästään, muttei

onnistu. Ennis nauraa vapautuneesti. Jack kompastuu puunkantoon ja kaatuu maahan hekottaen samalla. Ennis sanoo hymähtäen, että hänen isänsä taisi olla oikeassa.

Kuva 6. Ennis hymyilee ensimmäistä kertaa.

Tämä kohtaus on merkkipaalu Ennisin ja Jackin suhteessa: vihdoinkin Enniskin uskaltaa avautua ja näyttää hieman haavoittuvuuttaan. Hän päästää hetkeksi irti kovasta suoja-kuorestaan avaten elämänsä Jackille ja nauraa rentoutuneesti. Jack on täysin myyty. On tuskin sattumaa, että kohtaus alkaa elokuvan 20 minuutin kohdalla. On nimittäin tapana, että noilla kohdin elokuvissa tapahtuu jotakin dramaturgisesti merkittävää, kuten tässäkin tapauksessa.

Kuva 7. Jack katsoo Ennisiä lumoutuneena.

Alkaa aurinkoinen ja puuhakas musiikki. Seuraa montaasijakso, jossa miehet ratsastavat lampaiden kanssa vuoristossa ja päättävät matkansa toiselle laitumelle. He rakentavat uuden leirin. Musiikki hiljenee päättäen montaasin.

Ennis on pystyttänyt teltan ja Jack makoilee maassa luritellen huuliharpullaan. Ennisistä teltassa on jotakin vikaa. Jackin mielestä teltan voi antaa olla, tuskin se menee minnekään. Ennis sanoo, että huuliharpussakin tuntuu olevan vikaa. Jack kertoo sen vääntyneen, kun tamma heitti hänet selästä. Ennis muistuttaa Jackin väittäneen aiemmin, ettei mikään hevonen onnistuisi heittämään häntä selästään. Jack toteaa tammalla olleen vain tuuria.

3.1.2 Enemmän kuin ystävyttä

Ilta alkaa hämärtää, kun Jack hoilottaa nuotion äärellä uskonnollista laulua ja Ennis säestää kolistelemalla kahvipannua. He kierrättävät viskipulloa. Jack kertoo äitinsä olevan helluntailainen. Ennis kysyy mitä se tarkoittaa, mutta Jack ei tiedä, sillä hänen äitinsä ei koskaan selittänyt. Jack ottaa huikkaa pullosta ja arvelee sen tarkoittavan, että maailman loppuessa heidän kaltaisensa kundit joutuvat helvettiin. Ennis virnistää ja sanoo, että Jack voi puhua vain omasta puolestaan, sillä hän ei ole vielä ehtinyt harjoittaa syntiä. Elokuvan ensimmäisestä kohtauksesta tuttu tutkiskeleva ja raukea kitara alkaa soida. Ennisin sanat ja niiden kanssa samaan aikaan alkava musiikki enteilevät, että pian tapahtuu jotakin, mikä vie puhtoisin Ennisin lankeemuksen tielle.

On pimeää ja miehet ovat sammuneet nuotion äärelle. Ennis heittää tyhjän pullon maahan ja sanoo, että hänen on lähdettävä lampaiden luo. Hän konttaa maassa, mutta ei jaksakaan nousta ylös ja sanoo, että on liian myöhä lähteä. Hän pyytää vilttiä lainaan: hän aikoo ottaa nokoset nuotiolla ja lähteä aamun sarastaessa. Jack tuo Ennisille huovan ja sanoo, että tämä jäätyy kun tuli sammuu. Olisi parempi nukkua teltassa. Ennis vain murahtaa ja käy nukkumaan.

Tuli alkaa sammua ja Ennis hytisee kylmästä. Jack kuuntelee teltassa Ennisin ääntelyä turhautuneena ja lopulta käskee tämän sisälle lämpimään. Ennis kompuroi telttaan ja käy Jackin viereen nukkumaan.

Täysikuu mollottaa taivaalla. Jack nukkuu kyljellään selkä Ennisiin päin, joka taas nukkuu selällään. Jack kaivautuu esiin vilttinsä alta ja ottaa Ennisin kädestä kiinni vetäen samalla tämän kehon selkäänsä vasten. Hetken miehet ovat paikallaan, mutta sitten Ennis hätkähtää hereille ja nousee äkisti istumaan. Jack tekee samoin. Hän tarttuu Ennisiä takista. He tuijottavat toisiaan. Jompikumpi hengittää äänekkäästi. Jack riisuu takkinsa. Ennis kysyy mitä Jack tekee. Heidän kasvonsa ovat aivan kiinni toisissaan. Jack yrittää tarttua Ennisiin, mutta tämä estelee rajusti käsillään. Pienen kahakan päätteeksi

he takertuvat toisiinsa ja pysähtyvät tuijottamaan toisiaan silmiin. Ennis myöntyy. Kamera tilttaa alaspäin ja näemme, miten Jack alkaa riisua vyötään. Miesten hengitykset kiihtyvät. Kamera tilttaa ylös ja Ennis kaataa Jackin makuulle. Häkin alkaa riisua vyötään ja vetää Jackin housut alas. Hän sylkäisee käteensä ja työntyy Jackiin murahaen. He harrastavat seksiä. Sitten äänet lakkaavat. Teltta seisoo pimeydessä.

On tullut valoisaa. Ennis herää ja hieroo otsaansa krapulaisen oloisena. Hän kääntyy katsomaan nukkuvaa Jackia. Hän on selvästi ymmällään yön tapahtumista. Hän vilkaisee ulos teltasta: päivä on harmaa, kuten tunnelmakin. Hän pukee housunsa ja nousee. Ennis valmistelee hevostaan lähtöön. Taustalla Jack nousee teltasta ja kävelee Ennisin luo vakavana. Ennis nousee ratsaille ja Jack sanoo lakonisesti, että nähdään illallisella. Ennis luo Jackiin nopean, karttelevan katseen ja ratsastaa vauhdilla pois. Pahaenteinen ja alakuloinen musiikki alkaa soida. Jack jää katsomaan synkkänä Ennisin perään.

Ennis ratsastaa mieteliäänä vuoristossa. Sää vaikuttaa uhkaavalta, sillä taustalla kerääntyy myrskypilviä. Kun jostakin kuuluu koiran haukkumista, Ennis valpastuu. Musiikki kovenee, kun hän kannustaa hevosensa laukkaan. Hän saapuu lampaiden luo, missä koira uikuttaa raadellun lampaan vieressä. Hän katsoo lammasta surullisena (kuva 8A). Se menetti henkensä samalla kun Ennis harrasti seksiä Jackin kanssa. Ennis on kirjaimellisesti vastuussa lampaan kuolemasta, sillä hänen jäätyään yöksi leiriin se joutui kojootin saaliiksi. Lampaan väkivaltainen kuolema muistuttaa meitä siitä, ettei homoseksuaalisuus ollut 1960-luvulla ainoastaan paheksuttavaa ja kristinuskon vastaista, vaan myös pitkälti laitonta. Homous on vaarallista ja siitä voi seurata todellisia ongelmia.

Toisaalla Jack pesee vaatteita purossa. Hän on alasti ja hytisee kylmästä. Hän on jopessyt oman paitansa ja puristaa vettä Ennisin paidasta (kuva 8B). Hän yrittää huuhtoa heidän syntinsä pois.

Kuva 8A. Ennis katsoo lammasta.

Kuva 8B. Jack pesee miesten syntejä.

Iltahämärä on koittanut. Koira vahtii lampaiden liikkeitä. Jack makoilee ruohikolla lampaiden laiduntaessa kauempana. Ennis saapuu Jackin viereen, mutta ei kohtaa tämän katsetta. Jack katselee Ennisin istuutuvan ja kääntää katseensa pahantuulisesti

pois. Miehet istuvat vierekkäin ja tuijottavat eteensä – he eivät halua kohdata toisiaan suoraan näin arkaluontoisen asian äärellä. Ennisiä kuvataan olan takaa, joten emme näe hänen ilmeitään. Se saa hänet vaikuttamaan tavallistakin vetäytyvämmältä. Hiljaisuus tuntuu pitkältä. Sitten Ennis sanoo heidän juttunsa olevan kertaluontoinen. Jack nyökyttelee katse maassa. Ensimmäistä kertaa hän ei halua tai uskalla katsoa Ennisiä silmiin. Jack sanoo, ettei asia kuulu muille. Ennis toteaa, ettei ole hintti. Jack sanoo, ettei hänkään ole. Hänen silmänsä liikehtivät epävarman oloisesti, mikä antaa vaikutelman valehtelusta. Ehkä hän yrittää peittää ärtymyksellään epärehellisyyttään. Miesten katsellessa kaukaisuuteen alkaa seesteinen ja hellä musiikki.

On ilta ja Ennis lämmittelee nuotiolla. Jack on taustalla teltassa. Ennis menee telttaan hattu kainosti sylissään. Jack nousee istumaan, ottaa Ennisiä kädestä kiinni ja nojautuu lähemmäs. He katselevat toisiaan samalla kun Jack laittaa Ennisin hatun sivuun. Ennis silmäilee ympärilleen, ei pysty katsomaan Jackia aivan suoraan. Jack painaa kätensä rauhoittavasti Ennisin poskelle, vetää tämän lähelleen ja hamuaa tämän huulia. Ennis vetäytyy ensin hieman, mutta antautuu sitten suudelmalle, joka on herkkä ja pitkä. Heidän huulensa irtoavat ja he katselevat toisiaan aivan lähekkäin. Sitten Jack käy makulle vetäen Ennisin hellästi mukanaan rintansa päälle. Hänellä on suu Ennisin otsalla ja käsi takertuneena tämän hiuksiin. Ennis hyväilee Jackin ylävartaloa joka puolelta. Heidän silmänsä ovat kiinni, kun he nauttivat toistensa kosketuksesta. Ennis painautuu Jackia vasten lähes epätoivoisesti (kuva 9). Hän ei ole koskaan kokenut tällaista tunnetta ja läheisyyttä. Jack kääntyy hänen päälleen ja he suutelevat, nyt ponnekkaammin.

Kuva 9. Ennis painautuu Jackia vasten.

Näemme kaukaa, miten miehet telmivät luonnossa ilman paitojaan. He juoksentelevat yrittäen saada toisensa kiinni ja painivat leikkisästi. Musiikki lakkaa. He kaatuvat maahan ja piiloutuvat hatun taakse, luultavasti suudellen. Kuvan reunat ovat tummennetut ja se heilahtelee seurailen miesten liikkeitä. Seuraavassa kuvassa syy tähän selviää, sillä Aguirre laskee kiikarit silmiltään. Hänen katseessaan paistaa inho (kuva 10).

Kuva 10. Aguirren katseessa paistaa inho.

Jack on pilkkomassa puita, kun Aguirre ratsastaa paikalle. Hän ei pidä kiirettä. Hän kertoo Jackin sedän olevan sairaalassa keuhkokuumeessa eikä tämän odoteta selviävän. Hän katselee ylemmäs vuorille ja sanoo, että Jackin äiti lähetti hänet kertomaan asiasta. Jack sanoo uutisten olevan huonoja, mutta hän ei voi asialle mitään ollessaan täällä. Aguirre kiikaroi vuorille ja sanoo, ettei Jack voisi asialle mitään sielläkään. Hän löytää Ennisin kiikareillaan, luo Jackiin pitkän ja merkitsevän katseen ja sanoo hieman pilkallisesti: *"Ellet sitten osaa parantaa keuhkokuumetta."* Myös Jack vilkaisee vuorille ja luo sitten Aguirreen synkän katseen. Tämä silmäilee Jackia tuimasti ja lähtee.

Taivaalle kerääntyy mustia pilviä – Aguirre toi huonojen uutisten lisäksi huonon sään kesäiseen paratiisiin. Ukkonen jyrisee ja tuulee voimakkaasti, kun Ennis korjaa teltan kiinnitystä ja Jack peittää heidän tavaroitaan. Alkaa sataa rakeita ja miehet piiloutuvat telttaan. Ennis pelkää lampaiden karkaavan ellei hän palaa niiden luo. Jack sanoo, että Ennis lentäisi ratsunsa selästä myrskyssä. Miehet sulkevat teltan oven.

Ristiinhäivytyks kuvaan, jossa sää on jälleen aurinkoinen ja miehet istuvat ratsailla. Taustalla näkyy lampaita ja kiivaasti elehtiviä paimenia, jotka päivittelevät jotakin espanjaksi.

Ennis katsoo heitä huolestuneena ja kysyy, mitä heidän pitäisi nyt tehdä. Jack sanoo, että heidän täytyy mennä erottelemaan omat lampaansa muiden elukoista.

Jack katsoo yhden lampaan vatsaa ja huutaa, että missä se on. Hän vetää lammasta takaperin jaloista ja raivoaa, että hiton merkit ovat haalistuneet. Ennis sanoo, että heidän täytyy yrittää viedä Aguirrelle oikea määrä lampaita. On sekasortoista: lampaat määkivät ja juoksentelevat ja toisetkin paimenet yrittävät löytää niiden merkkejä. Jack haluaa haistattaa Aguirrelle pitkät. Ennis kysyy, että entä jos he tarvitsevat jatkossakin töitä.

Miehet ratsastavat lampaiden kanssa auringon laskiessa (kuva 11). Jack soittaa huuliharppua. Ennis sanoo hymyillen, että lampaat karkaavat uudelleen ellei Jack ei lopeta.

Kuva 11. Miehet ratsastavat lampaiden kanssa.

Ristiinhäivytyks Ennisiin, joka herää teltasta kylmissään. Maa on peittynyt paksuun lummeen. Ennis nousee köykäisestä teltastaan ja hoippuroi lumessa hölmistyneenä. Miehet jäävät jälleen äärimmäisten sääolosuhteiden jalkoihin.

3.1.3 Tiet erkanevat

Lumi sulaa purossa. Jack on purkamassa telttaa, kun Ennis ratsastaa päälleiriin. Jack kertoo Aguirren piipahtaneen jälleen: hänen setänsä ei kuollutkaan ja Aguirre käski viedä lampaat alas. Keskellä elokuutako, Ennis ihmettelee. Jack sanoo Aguirren kertoneen, että Tyyneltämereltä on saapumassa tätäkin pahempi myrsky. Ennis sanoo harmistuneena, että lumi sulii alle tunnissa. Hänestä ei ole oikein, että Aguirre vie heiltä kuukauden palkan. Jack sanoo voivansa lainata Ennisille rahaa, mutta Ennis ärähtää,

ettei tarvitse hänen köyhäinapuaan. Ennis istuu kannon päälle kimpaantuneena ja viskaa halon syrjään. Näemme hänet ensimmäistä kertaa vihasena.

Jack valmistele hevosia lähtöön. Hän näkee Ennisin istuvan kaukana nurmikolla. Hän ottaa lassoja tavaroiden joukosta ja tuijottaa Ennisiä.

Jack kävelee Ennisin luo ja lassoaa tämän yläruumiin leppoisasti sanoen, että aika lähteä, cowboy. Ennis irrottaa lassoja ja lähtee kävelemään leiriä kohti. Jack kulkee hänen takanaan ja lassoaa hänen jalkansa naureskellen. Ennis kaatuu. Ennis sanoo, ettei tämä ole rodeo ja vetää myös Jackin maahan. He kierivät alas rinnettä ja alkavat painia. Tappelu muuttuu nopeasti totiseksi. Miehet ähkivät. He repivät toisensa pystyyn ja kappailun tuoksinnassa Jack lyö Ennisiä kasvoihin. Ennisin nenästä alkaa vuotaa verta, mitä hän pyyhkii hihaansa. Lyönti oli selvästi vahinko, sillä Jack näyttää yllättyneeltä ja koittaa halata Ennisiä lohduttaen. Myös hän saa verta paidalleen. Yhtäkkiä Ennis lyö Jackia kasvoihin. Hän on tosissaan. Isku on niin kova, että Jack kaatuu maahan. Ennis nostaa pudonneen hattunsa ja hoippuroi pois paikalta. Jack jää maahan makaamaan pidelleen päätänsä. Tappelussa kiteytyy miesten suru yhteisen kesän päättymisestä.

Ennis ja Jack ratsastavat hiljaisina alas vuorelta. Jackilla on mustelma poskessaan.

Vuoren juurella Aguirre valvoo lampaiden laskentaa. Hän sanoo miehille, että osa lampaista on uusia. Hän tappaa ötökän kaulaltaan äkäisellä liikkeellä, on selvästi tyytymätön. Miehet tuijottavat vaitonaisuina eteensä. Aguirre sanoo, ettei lampaiden määräkään täsmää. Hän toteaa: *”Ei teistä maatilan kasvateista ole mihinkään”* ja lähtee. Miehet tupakoivat vaisuina. Ennis katsoo, kun Aguirre menee autoonsa.

Miehet ovat palanneet Jackin auton luo. Ennis on konepellin alla, auttaa käynnistämässä. Jack antaa kaasua ja auto käynnistyy murahtaen. Ennis kaivelee kassiaan ja harkitsee, miten saattoi unohtaa paitansa vuorelle. Jack nousee autosta myötäillen. Tuuli humisee taustalla. Hän jää nojailemaan oveen ja kysyy, aikooko Ennis tulla uudelleen seuraavana kesänä. Ennis sanoo, että tuskinpa. Hänhän menee Alman kanssa naimisiin marraskuussa. Jack näyttää pettyneeltä. Ennis sanoo, että koittaa löytää hommia joltakin maatilalta ja kysyy, mitä Jack aikoo. Jack kertoo menevänsä talveksi auttelemaan isäänsä. Hän saattaa palata, ellei armeija vie häntä. Hän näyttää todella apealta. Ennis silmäilee Jackia ikään kuin harkiten uskaltaisiko sanoa jotakin tärkeää. Lopulta hän vain nyökkää ja sanoo, että nähdään kai taas. Tuulen humina kovenee. Ennis katsoo Jackia viimeisen kerran ja lähtee heittäen kassinsa olalleen. Jack hyppää autoonsa ja lähtee ajamaan kolinan saattamana. Hän ajaa Ennisin ohi ja katsoo tämän kulkua sivupeleistä alakuloisena.

Ennis kävelee tuulisella kadulla. Hän hidastaa vauhtiaan ja kääntyy sivukujalle pidellen vatsaansa. Sitten hän syöksähtää nojaamaan seinää vasten ja laskeutuu polvilleen. Hän

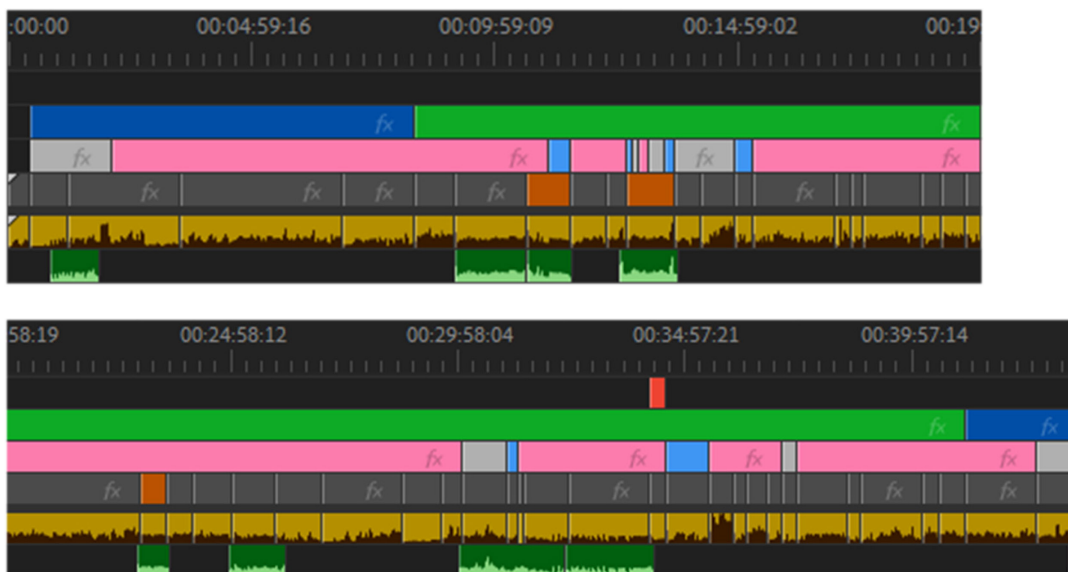
laittaa hattunsa kasvojensa peitoksi niin, ettei häntä voi nähdä kadulta. Hän haukkoo happea ja meinaa oksentaa. Hän hakkaa seinää huutaen (kuva 12). Kesän loppuminen ja ero Jackin kanssa saa hänen tunteensa kuohumaan niin, että hän voi fyysisesti pahoin. Hän alkaa itkeä. Kadulla kävelee mies, joka pysähtyy katsomaan Ennisiä. Ennis vilkaisee häntä hattunsa takaa ja huutaa raivoissaan, että mitä hittoa tämä mulkkaa. Mies jatkaa matkaansa ja Ennis jää paikoilleen. Kitara soittaa muutaman sävelen. Isä meidän -rukous alkaa kuulua taustalla: *”Ja anna meille meidän syntimme anteeksi, niin kuin mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.”* Ensimmäinen näytös päättyy.

Kuva 12. Ennis hakkaa seinää huutaen. Näytöksen viimeinen kuva.

3.1.4 Näytöksen yhteenveto

Ensimmäisen näytöksen kesto on 43 minuuttia ja 37 sekuntia, mikä tekee siitä toiseksi pisimmän elokuvan kolmesta näytöksestä. Miesten tapaamiseen, tutustumiseen ja rakastumiseen käytetään runsaasti aikaa: onhan se elokuvan ydin ja lähtökohta lopun elokuvan tapahtumille. Mitä pidempään olemme miesten seurassa, sitä syvemmin tutustumme heihin ja välitämme heistä. Ensimmäinen näytös saavuttaa tämän kirkkaasti. Ensimmäisen näytöksen leikkauksen purku (kuvio 1) havainnollistaa ensimmäisen näytöksen rakenteen ja muita huomioita. Purku on jaettu kahdelle riville. Näytös koostuu 45 kohtauksesta ja kolmesta montaasijaksosta. Montaaseja on runsaasti ja niiden avulla pitkän kesän aikaa ja askareita nopeutetaan helpommin katsottavaan muotoon.

Ylin rivi:	■ Kielletyn rakkauden avainkuvat		
Toinen rivi:	■ Elämää vuorilla	■ Elämää kaupungissa	
Kolmas rivi:	■ Ennis	■ Jack	■ Yhdessä
Neljäs rivi:	■ Kohtaukset	■ Montaasit	■ Takauma/kuvitelma
Viides rivi:	■ Äänet		
Kuudes rivi:	■ Musiikki		

Kuvio 1. Ensimmäisen näytöksen purku.

Näytöksen pisimmässä kohtauksessa miehet saavat työtehtävänsä Aguirren trailerissa, minkä päätteeksi he esittäytyvät toisilleen. Kohtaus esittelee elokuvan premissin rauhallisen seikkaperäisesti. Siihen on hyvä käyttää tarpeeksi aikaa, ettei katsojan tarvitse ihmetellä miesten puuhia vuorella, vaan voi keskittyä miesten hiljalleen muotoutuvaan suhteeseen. Toiseksi pisimmässä kohtauksessa Ennis kertoo menneisyydestään ja siitä, miten hän päätyi Brokeback-vuorelle. Tuolloin hän avautuu Jackille ensimmäistä kertaa ja puhuu enemmän kuin mitä on puhunut aikoihin. Tämä johtaa siihen, että heidän suhteensa syvenee myöhemmin rakkaudeksi. Jackin seura saa Ennisin poistumaan mukavuusalueeltaan, mikä on merkittävä käännekohta elokuvan juonen kannalta.

Näytös alkaa ja päättyy Ennisin kohtauksiin, mikä viittaa siihen, että hän on elokuvan päähenkilö. Samaa vihjaa se, että Jackin saapuminen trailerille nähdään Ennisin näkökulmasta. Ennis näkee Jackin auton lähestyvän ja katselee tämän tuloa. Emme siis ole esimerkiksi Jackin mukana auton sisällä. Läpi elokuvan Jack toimii vastakohtana ja -voimana Ennisille. Ennis on status quo, jota Jack vähitellen muuttaa ja muovaa. Kuten leikkauksen purusta näemme, Ennisillä on enemmän omia kohtauksia kuin Jackilla.

Myös tämä puhuu sen puolesta, että Ennis on päähenkilö. Jackillakin on omia kohtaustuksia, mutta niiden tapahtumat on aina sidottu Ennisiin. Jack esimerkiksi tarkkailee Ennisiä tai kaipaa tätä. Jack kuitenkin saa yksityistä aikaa, joten pääsemme tuntemaan hänetkin syvällisesti.

Vaikka miehillä on omia hetkiä ja kohtaustuksia, suurimman osan ajasta he viettävät yhdessä. Kuten leikkauksen purusta näemme, ensimmäinen näytös sijoittuu pitkälti Brokeback-vuoren luontoon. Ainoastaan kuusi kohtausta tapahtuu kaupungissa. Vuori nousee täten tärkeäksi osaksi elokuvaa, melkein kuin yhdeksi sen hahmoista. Vuori tarjoaa suojaisan paikan, jossa miehet saavat tutustua ja rakastua. Pitkään se onkin paraatiisi, joka kohtelee miehiä hyvin: sää on lempeän kesäinen eikä luonto aiheuta hankaluuksia (vastaantulevaa karhua lukuun ottamatta). Kun miesten suhde syvenee fyysiseksi, vuori alkaa käyttäytyä vaarallisemmin: tulee myrskyjä, rakeita ja lunta. Vaikeat olosuhteet enteilevät, ettei miesten suhde tule olemaan helppo.

Ensimmäisessä näytöksessä tärkeimpänä teemana on Ennisin ja Jackin ystävyys, joka syvenee pikkuhiljaa rakkaudeksi. Miehet katselevat toisiaan salaa, koskettavat toisiaan vaivihkaa ja paljastavat toisilleen kipeitä asioita. He jakavat köyhät lähtökohdat, kuolleet tai kylmät vanhemmat ja toiveen paremmasta elämästä. He täydentävät toisiaan Ennisin ollessa maanläheinen realisti ja Jackin vallaton haaveilija. Rakkaus on heille ystävyyttä, kumppanuutta, läheisyyttä ja iloa. Näytöksen viimeisessä kolmanneksessa, sen jälkeen kun miehet harrastavat seksiä, mukaan tulee syyllisyyden teema. He eivät koskaan puhu syyllisyydestä, mutta lampaan joutuminen kojootin raatelemaksi ja vaatteiden peseminen purossa kuvastavat heidän syyllisyydentuntoaan. Syyllisyys on rakkauden lisäksi tästä eteenpäin aina mukana miesten elämässä.

Kuva 13. Kielletyn rakkauden avainkuva nro 1.

Miesten sisäisen syyllisyyden lisäksi Aguirre tuo mukanaan yhteiskunnan syyllistävän katseen. Aguirrea voi pitää koko yhteiskunnan edustajana, joka suhtautuu homouteen ajalle tyypillisellä tavalla. Miesten rakkaus on viatonta, kunnes Aguirre tuo tullessaan yhteiskunnan vaarat ja niin miesten rakkaus muuttuu kielletyksi. Kuva 13 on yksi kielletyn rakkauden avainkuvista: Aguirren näkökulmakuva kiikaroimassa miehiä.

Ensimmäisen näytöksen leikkaus on hyvin rauhallista, jopa verukkaista. Kuvat näytetään loppuun saakka ja joskus ylikin. Toisinaan kuvat tuntuvat pitkiltä, mutta elokuvan tyylille sopii seesteinen rytmi ja se, että kuvia ehtii tutkia rauhassa. Ensimmäisessä näytöksessä on paljon pieniä yksityiskohtia, jotka kertovat miesten suhteesta: lähes huomaamattomia katseita ja mikroilmeitä, joiden havaitsemista rauhallinen leikkausrytmi edesauttaa. Kiireetön leikkaus heijastaa miesten pitkää, onnellista kesää. Myös montaasijaksot ovat rauhallisia, vaikka usein niille on tyypillistä kuvata ajankulua nopeallakin vauhdilla. Leikkauksen rytmi kiihtyy ainoastaan silloin, kun Ennis lentää hevosen selästä törmätessään karhuun ja kun miehet tappelevat. Tämä noudattaa elokuville tyypillistä tapaa, jossa toiminnallisten kohtausten tai hetkien leikkaus on ripeää.

Elokuvaa varten sävelletty musiikki on todella koskettavaa ja sitä käytetään näytöksessä säästeliäästi, vain kahdeksan kertaa. Näin ollen musiikin säestämät hetket ovat painoarvoiltaan suuria.

3.2 Toinen näytös

Edellisen kohtausten taustalla alkanut Isä meidän -rukous jatkuu. Näemme lähikuvassa, miten Ennis tapaa rukouksen sanoja kirkossa vieraiden ja morsiamen kanssa. Morsian on Alma, jonka kanssa Ennis sanoi avioituvansa. Alma nostaa päänsä ylös lähikuvassa kuin esittäytyen katsojalle (kuva 14). Hän on suloinen ja kaino. Pappi julistaa Ennisin ja Alman aviopuolisoiksi. Ennis heiluskelee hermostuneesti, häntä jännittää. Pappi antaa heille luvan suudella. Vieraat alkavat taputtaa. Ennis hipaisee Alman poskea suudellensa tätä, mikä kuvastaa heidän välillään olevaa lämpöä. Ensimmäisestä näytöksestä tuttu aurinkoinen ja puuhakas musiikki alkaa soida.

3.2.1 Sovinnainen arki

Montaasijakso alkaa aurinkoisen ja puuhakkaan musiikin saattamana. Kuulimme samaa musiikkia ensimmäisen näytöksen montaasijaksossa, jossa Ennis ja Jack ratsastivat lampaiden kanssa uudelle laitumelle. Nyt Ennis ja Alma pulkkailevat mäkeä alas talvissa maisemassa. Alma kiljahtelee riemusta. Heidän laskunsa päättyy kaatumiseen. Ennis kysyy noustessaan, sattuiiko Almaa. Alma vetää hänet takaisin maahan

leikkimieliseen painiin. Alma pyytää kikattaen Ennisiä lopettamaan. Ennis painaa lunta hänen hattunsa päälle. He nauravat onnellisina. Heidän paininsa on hellää, toisin kuin Ennisin ja Jackin intohimoinen, paidaton paini Brokeback-vuorella. On kesäpäivä ja Ennis paiskii hommia tehden uutta asfalttia. Hänen työkaverinsa jaarittelee vaimostaan. Työ on hikistä ja hengästyttävää. On pimeää ja Ennis ja Alma istuvat autossaan katsellen elokuvaa ulkoilmakankaalta. Alma on Ennisin kainalossa (kuva 14). Yhtäkkiä Alma tuntee jotakin ja painaa Ennisin käden vatsalleen. Paljastuu, että hän on rasakaana. He katsovat toisiaan hymyillen. Montaasi päättyy.

Kuva 14. Alma esittäytyy katsojalle.

Tummansininen lava-auto ajaa pikkukaupungin katuja. Taivaalla on synkkiä pilviä. Montaasin aikana kuultu musiikki hiljenee ja lakkaa. Auton avoimesta ikkunasta kuuluu vaimeaa musiikkia. Auto kääntyy meille tuttuun paikkaan, Aguirren trailerin pihalle. On tuulista, kuten viimeksikin.

Aguirre istuu pöytänsä ääressä lukemassa lehteä, kun kuuluu koputus. Jack tulee pyydettäessä sisään ja riisuu hattunsa. Hän kysyy kohteliaasti, olisiko töitä kesäksi. Aguirre imeskelee tikkuaan ja toteaa Jackin hukkaavan aikaansa. Jack kysyy, eikö edes Brokeback-vuorella ole mitään. Aguirre katsoo tätä tylästi ja sanoo, ettei teikäläiselle löydy töitä. Jack näyttää yllättyneeltä, mutta hyväksyy tilanteen ja alkaa lähteä. Hän kuitenkin pysähtyy ovelle ja kysyy, onko Ennis Del Maria näkynyt. Näin selviää Jackin todellinen syy tulla Aguirren pakeille. Aguirre tuijottaa lehteään ja sanoo kolkosti, että te pojat totisesti touhustitte siellä. Hän kääntää katseensa Jackiin ja sanoo rauhallisesti, mutta häijysti: *"Palkkasin teidät vabtimaan lampaita, enkä haistelemaan kukeja"*. Loukkaus on niin törkeä, että Jack lannistuu. Ennisin vuoksi hän kuitenkin katsoo vielä kerran

Aguirrea kysyvästi. Tämä ei tunne armoa, vaan käskää Jackin painua helvettiin traileristaan. Jack nyökkää apeana ja lähtee.

Alma ripustaa pyykkejä ränsistyneen talon pihalla. Talo on keskellä laakeita, tyhjiä peltoja. Taivaalla on tummia pilviä ja tuulee navakasti. Elämä täällä on kovaa. Alma kääntää katseensa pyykeistä ja alkaa hymyillä. Hän katselee kaukaisuudessa ajavaa autoa.

Näemme avoimesta ulko-ovesta, miten Ennis päästää hevosen ulos perävaunusta. Taustalla pauhaa radion puheohjelma ja lapsi itkee. Kamera panoroi Almaan, joka hinkkaa keittiössä pyykkejä. Ennis koskettaa Alman olkapäätä ja suutelee tätä poskelle. Hän kysyy, miten tytöt voivat. Alma sanoo, että Jennyn nenä vuotaa yhä. Ennis kävelee talon läpi lastenhuoneeseen. Seinät ovat laikukkaat ja sisällä vetää. Hän suukottaa sängyssä itkevää taaperoa otsalle. Toinenkin lapsi yhtyy itkuun, joten Ennis ottaa vauvan kehdestä syliinsä suukottaen ja hyssyttäen tätä. Hän on hellä isä. Alma huutaa keittiöstä, voisiko Ennis pyyhkiä Alma juniorin nenän. Taapero juoksee Ennisin helmoihin, joka vastaa: *"Jos olisi kolme kättä"*. Ennis nostaa taaperon syliin ja laskee molemmat lapset sängylle koittaen rauhoitella heitä. Ennisillä ja Almalla on kirjaimellisesti kädet täynnä kotiaskareiden ja flunssaisen lapsiperhearjen keskellä.

Kuva 15. Alma halaa Ennisiä.

On koittanut ilta. Ennis tulee makuuhuoneeseen ja sulkee oven perässään. Hän istuu sängylle huokaisten ja pyöritellen niskojaan. Alma tulee makuuhuoneeseen ja menee halaamaan Ennisiä takaapäin (kuva 15). Hän heijaa Ennisiä puolelta toiselle ja kysyy, ovatko tytöt kunnossa. Ennis vastaa Jennyn yskän loppuneen. Hän sanoo, että voisi viedä tytöt kaupungille viikonloppuna ja ostaa heille jäätelöä. Alma kysyy kuiskaten,

voisivatko he muuttaa kaupunkiin. Hän on väsynyt tyhjiin, vanhoihin tiloihin. Hän sanoo suostutellen, ettei tytöillä ole leikkikavereita. Ja häntä pelottaa, että Jenny saa taas pahan astmakohtauksen. Ennis sanoo, että kaupungin vuokrat ovat liian korkeat. Alma kuiskuttelee Ennisille, että Rivertonin pesulan yläpuolella on halpa asunto, jonka hän voisi kunnostaa. Ennis vastaa, että Alma voisi kunnostaa tämänkin paikan, jos vain haluaisi. Alma maanittelee, että Enniskin pitäisi siitä. Se olisi oikea koti ja tytöillä olisi leikkikavereita. Hän silittää Ennisiin päätä ja sanoo: *"Sinulla oli yksinäinen lapsuus. Etbän halua samaa heille?"* Ennis ei vastaa. Hän vetää Alman suudelmaan ja sanoo, ettei nyt ole yksinäistä. Hän hyväilee Almaa ja he menevät makuulle suudellen. Ennis on Alman päällä ja sammuttaa yöpöydän lampun. Alma vetää Ennisiä lähelleen. Hän haluaa olla kasvokkain, tuntea heidän läheisyytensä. Ennis vastaa suudelmaan, mutta kääntää sitten Alman ympäri. Alma tarttuu sängynpäättyyn, eikä vaikuta nauttivan.

Härkä päästetään ulos aitauksesta mies selässään. Kuuluttaja kertoo ratsastajan olevan Jack Twist. Hän ratsastaa vauhkon härän päällä muutaman sekunnin, kunnes putoaa. Leikkaukset ovat nopeita. Hän meinaa jäädä härän jalkoihin, mutta klovniksi pukeutunut mies juoksee paikalle hämäämään härkää. Jack klenkkaa aitauksen reunalle kiroillen, tyytymättömänä suoritukseensa.

Jack istuu baarissa tuopilla. Countrymusiikki soi. Toiselle puolelle baaritiskiä tulee mies, jonka Jack huomaa ja innostuu. Hänellä on vaalea cowboyhattu, kuten Ennisillä. Jack nilkuttaa miehen luo ja sanoo haluavansa tarjota tälle oluen. Baarimikko katsoo miestä merkitsevästi. Jack jatkaa hymyillen miehen olevan paras rodeoklovni, jonka kanssa hän on työskennellyt. Mies vastaa, että jos hän ottaisi vastaan jokaisen pelastamansa ratsastajan viinat, hänestä olisi tullut alkoholisti aikoja sitten. Jack nauraa vähän liiankin makeasti ja katsoo miestä kiinnostuneena. Mies katsoo Jackia pitkään ja tokaisee sitten härkien hämäämisen olevan vain hänen työtään. Hän sanoo Jackille tiukalla äänensävyllä, että tämän tulisi säästää rahansa osallistumismaksuun. Hän lyö rahat tiskiinkin, vilkaisee baarimikkoa kyllästyneenä ja lähtee. Miehen ja baarimikon katseidenvaihdosta päätellen tämä ei taida olla ensimmäinen kerta kun häntä tullaan iskemään. Jack näyttää harmistuneelta tultuaan torjutuksi. Hän katsoo miehen perään, joka menee kavereidensa luo viittoillen ja sanoen näille jotakin. Baarimikko kysyy, onko Jack kokeillut vasikan lassoamista. Jack katsoo häntä happamana ja kysyy näyttääkö hän siltä, että hänellä olisi varaa hevoseen. Hän jättää rahat tiskille ja häipyä.

Lapset syyttävät paukkuraketteja ja bändi soittaa iloista veisua. Ennis perheineen saapuu täyteen puistoon. He asettuvat tyhjälle paikalle. Monet heiluttavat Amerikan lipuja. Kaksi moottoripyöräjengiläistä saapuu Ennisiin perheen lähelle puhuen törkeyksiä naisista. Ennis kuuntelee miehiä tympääntyneenä Jenny sylissänsä. Alma hyssyttelee

itkevää Alma junioria. Ennisiä kuvataan olan takaa, kun hän kääntyy miehiin päin ja käskee näitä olemaan hiljempaa, sillä hänen tyttärensä kuulevat. Miehet haistattelevat Ennisille ja naureskelevat, että tämä varmaankin lakkasi antamasta vaimolle lasten synnyttää. Ennisin ilmekään ei värähdä, mutta hän ojentaa Jennyn Almalle. Alma pyytää, että he menisivät muualle istumaan. Ennis nousee kuitenkin hyökkäävästi ylös. Miehet tekevät samoin. Taustalla kuuluu lasten itkua ja rakettien pauketta. Alma siirtyy lasten kanssa kauemmas. Ennis käskee miehiä pitämään törkyturpansa kiinni. Miehet kehoittavat Ennisiä kuuntelemaan eukkoaan ja menemään muualle. Vastaukseksi Ennis tönnäisee toisen miehistä maahan ja potkaisee toista kasvoihin rakettien loistaessa taustalla. Leikkaukset nopeutuvat. Ennis huutaa toiselle miehistä nyrkit pystyssä, haluaako tämä menettää puolet hampaistaan. Alma katsoo Ennisiä kauhistuneena: hän on tuskin koskaan nähnyt Ennisiä tällaisena. Mies vastaa, että mieluummin ei. Ennis kääntyy katsomaan Almaa. Hän on pahoillaan. Heidän välillään näyttää olevan ikuisuus (kuva 16). Raketit sädehtivät taustalla. Kuva on yksi elokuvan upeimmista.

Kuva 16. Ennisin ja Alman välillä on ikuisuus.

Punahattuinen nainen ratsastaa vauhdilla kentälle. Yleisö hurraa ja kuuluttaja kertoo naisen olevan teksasiläinen Lureen Newsome. Lureen ratsastaa tynnyreiden ympäri hevostaan kannustaen. Ne kierrettyään hän ratsastaa ulos kentältä niin vauhdikkaasti, että hänen hattunsa lentää auton lavalla istuvan Jackin lähelle. Jack käy nappaamassa hatun maasta ja ehtii viime tingassa seuraavan ratsastajan alta pois. Jack on riskinottaja. Hän puistelee hattua, kun Lureen ratsastaa hänen luokseen. Hän ojentaa hatun Lureenille, joka vinkkaa silmää kiitokseksi. Lureen katsoo Jackin perään ratsastaessaan pois. Myös Jack katsoo Lureenin perään hymyillen vienosti.

Härkä päästetään pois aitauksesta mies selässään. Kamera panoroi seuraavaan karsinaan, jossa Jack istuu härän selässä valmistautuen vuoroonsa. Taustalla mies putoaa härän kyydistä ja rodeoklovnit käyvät hämäämässä härkää. Lureen tulee katsomoon ja asettuu reunapaikalle. Kuuluttaja kertoo samalla, että seuraavaksi vuorossa on lupaava tulokas Jack Twist, Wyomingista. Lureen hymyilee hennosti. Jackin kerrotaan ratsastavan Uneliaalla ja hänet päästetään ulos aitauksesta. Leikkaukset kiihtyvät. Jack pysyy vauhkon härän selässä pidempään kuin edellisellä kerralla. Kuuluttaja kommentoi, että Unelias on murrettu. Lopulta Jack putoaa ja juoksee kentän laidalle. Kuuluttaja arvelee hänen voittaneen. Jack hymyilee riemukkaasti.

Baarin tanssilattia on täynnä. Bändi soittaa countrymusiikkia viulun johdolla. Mies jututtaa Lureenia, joka vaikuttaa kieltäytyvän kohteliaasti ja saa miehen poistumaan. Lureen kääntyy katsomaan Jackia, joka vastavuoroisesti vilkuilee Lureenia olkansa yli. Jack kysyy baarimikolta, tunteeke tämä Lureenin. Nyt myös Jack saa tietää naisen olevan Lureen Newsome. Baarimikko kertoo tämän isän myyvän isoja maatalouskoneita, sadantuhannen dollarin traktoreita. Jack kuuntelee kiinnostuneena ja kääntyy katsomaan, kuinka Lureen karistaa seuraavaa kosiskelijaa luotaan. Lureen ottaa jälleen katsekontaktin Jackiin ja nousee paikaltaan. Jack kääntyy ottamaan huikkaa juomastaan muina miehinä. Lureen astelee Jackin luo itsevarmana. Hän tulee aivan tämän viereen ja kysyy hymyillen: *"Odotatko soidinkutsua, cowboy?"* Jack hymyilee takaisin.

Bändi soittaa hidasta kappaletta. Solisti laulaa, miten *"kukaan ei voi rakastaa sinua kuten minä."* Kamera panoroi täydellä tanssilattialla ja pysähtyy Jackiin ja Lureeniin. He tanssivat hymyillen. Välillä he jutustelevat ja nauravat, mutta emme kuule heidän puheitaan. He tanssivat lähekkäin ja vaikuttavat ihastuneilta.

Auto pysähtyy pimeän tien varteen. Sen valot sammuvat. Sisällä Jack ja Lureen suutelevat radion soidessa taustalla. Lureen ottaa Jackin hatun pois ja he työntyvät penkkien yli takapenkille. Jack on makuullaan ja Lureen tämän päällä. Sitten Lureen lopettaa ja kysyy, eiväthän he etene liian nopeasti. Ehkä heidän pitäisi hidastaa. Jack sanoo virnistäen pitävänsä siitä, mihin suuntaan asiat ovat menossa. Lureen katsoo Jackia iloisesti. Tuolla hetkellä hän ihastuu Jackiin entisestään (kuva 17) ja suutelee tätä uudelleen. Hän nousee repimään paitansa auki, mihin Jack sanoo yllättyneenä, että Lureenilla on tosiaan kiire. Lureen vastaa, että hänen isällään on, sillä hänen pitää olla kotona puolilitaoin. Hän riisuu rintaliivinsä ja suutelee Jackia. Lureen johtaa parin kanssakäymisiä Jackin valitessa matkustajan roolin. Jackia ei päällisin puolin haittaa tilanteiden kehittyminen, mutta hän ei ole lainkaan aloitteellinen.

Kuva 17. Lureen ihastuu Jackiin entisestään.

Kulunut, siniruskea lava-auto pysähtyy supermarketin eteen. Auton sisältä kuuluu lapsen vaimeaa itkuä.

Ennis tulee sisälle markettiin tyttäret kainaloissaan. Kassalla oleva mies, Monroe, ohjaa hänet Alman luo. Alma on työn touhussa, kun hän näkee Ennisin harppovan luokseen. Ennis kertoo pomonsa käskeneen hänet maatilalle, sillä kaikki hiehot päättivät vasikoida samaan aikaan. Hän ojentaa kitisevän Jennyn Almalle, joka sanoo, että hänellä on miljoona hommaa hoidettavanaan ja työt loppuvat vasta kolmen tunnin kuluttua. Alma junior roikkuu Alman takissa ja haluaa väriliituja. Alma kieltää ja muistuttaa Ennisiä, että tämä lupasi vahtia lapsia tänään. Ennis sanoo, että hänen on pakko mennä tai hän saa potkut. ”Entä minun työni?” Alma kysyy. He tuijottavat toisiaan käyden sanattoman avioliiton valtataistelun. Alma luovuttaa ensiksi ja sanoo, että ehkä hänen sisarensa voi vahtia lapsia. Ennis käskää Alma juniorin olla kiltti äidille ja suukottaa tätä lähtiessään. Alma hyssyttelee itkevää Jennyä ja sillä välin Alma junior ottaa lasipurkkien pinosta alimmaisien, jolloin purkit kaatuvat hajoten maahan. Monroe tulee juoksujalkaa paikalle ja hymähtää. Alma on pahoillaan ja sanoo siivoavansa heti kun on soittanut sisarelleen. Monroe sanoo hymyillen, ettei ole hätää, hän voi siivota sotkun. Hän pitää Almasta. Alma käskää tyttärensä kipakasti mukaansa.

Lureen istuu sängyssä vauva sylissään ja ihmettelee tämän pientä kättä. Taustalla soi hempää kehtolaulu. Lureen ilahtuu, kun hänen vanhempansa tulevat huoneeseen. Lureenin äiti kertoo, että heillä on 120 tölkkiä äidinmaidonvastiketta. Heillä ei tosiaan ole rahasta pulaa. Hän kysyy, minne Lureenin isä laittoi ne. Isä vastaa jättäneensä ne auton takapenkille. Hän heittää avaimet ovensuuhun ilmestyneelle Jackille, joka ei onnistu

saamaan niitä kiinni. Lureenin isä töksäyttää: *"Rodeo voi bakea ne."* Hän ei selvästikään arvosta Jackia ja pitää tämän kyykyttämisestä. Jack noukkii avaimet lattialta, kun vanhemmat ihastelevat vauvaa. Lureenin isän mielestä pikku-Bobby muistuttaa selvästi ukkiaan. Lureen vilkaisee Jackia pyöräyttäen silmiään. Lureenin isä kysyy Jackilta, eikö Bobby muistutakin häntä. Jack nyökkää maireasti hymyillen. Isä on onnistunut alistamaan hänet. Lureen ja hänen vanhempansa jatkavat vauvan ihastelua ja Jack lähtee huoneesta huokaisten.

3.2.2 Jälleennäkeminen

Ennisin rähjäinen lava-auto ajaa pikkukaupungin katuja ja kääntyy luhtitalon pihalle. Seinässä oleva kyltti ohjaa pesulan asiakkaat kulman taakse: Alma on saanut miehensä muuttamaan kaupunkiin. Ennis nousee autosta ja kiipeää toiseen kerrokseen.

Alma ja Alma junior touhuavat keittiössä ja tervehtivät Ennisiä. Alma kysyy, tunteeko Ennis jonkun Jackin. Ennis on pitkään hiljaa. Lopulta hän vastaa ehkä ja kysyy, kuinka niin. Alma sanoo hänen saaneen kortin noutopostiin. Ennis nappaa kortin pöydältä, jossa lukee koukeroin kirjaimin: *"Ystäväni, olisi pitänyt kirjoittaa aikoja sitten. Tulen sinne päin 24. päivä. Ilmoittele oletko paikalla. Jack."* Kortin kääntöpuolella on kuva vuoresta. Ennisin vilkaisee Almaa, joka on selkä häneen päin. Alma kysyy, oliko Jack Ennisin cowboykaveri. Ennis vastaa Jackin ratsastavan rodeoissa. Hän lähtee huoneesta sanoen, että he olivat kalastuskavereita. Hän ei pysty valehtelemaan Almalle päin naamaa. Ensimmäisestä näytöksestä tuttu raukea ja tutkaileva kitaramusiikki alkaa. Viimeksi kuulumme sen juuri ennen kuin miesten suhde syveni fyysiseksi. Musiikkia voisi täten pitää Ennisin ja Jackin läheisyyden teemana.

Ennis on postitoimistossa ja kirjoittaa korttiin: *"Aivan varmasti."* Hän työntää sen postiluukkuun ja ajaa pois.

Ennis tuijottaa parkkipaikalle tupakoiden ja näpräten sytytintään. Musiikki lakkaa. Hän kulauttaa olutpullonsa tyhjäksi ja menee keittiöön hakemaan lisää. Hän on pukeutunut siistiin kauluspaitaan, jossa on sinisiä raitoja. Hän mukailee värimaailmallaan Jackin sinistä. Alma värittää sohvalla Alma juniorin kanssa ja ehdottaa, että he hankkisivat lapsenvahdin ja veisivät Jackin ravintolaan. Ennis vastaa, ettei Jack viihdy ravintoloissa. He luultavasti vetävät pään täyteen, jos Jack nyt edes ilmestyy. Ennis palaa ikkunan ääreen ja sytyttää uuden tupakan huolestuneena.

Ennis on nukahtanut sohvalle. Hänen ympärillään on tyhjiä olutpulloja. Taustalla keittiössä Alma lopettelee ruokailua Alma juniorin kanssa. Ulkoa kuuluu lähestyvän auton ääni, mihin Ennis havahtuu. Hän menee ikkunaan ja hymyilee lämpimästi. Ulkona Jack nousee autostaan. Ennis juoksee ulos työntäen samalla paitansa housuihin. Onhan

tapaaminen mitä tärkein. Jack kävelee pihalla ja pysähtyy kuullessaan oven paukahduksen. Ennis tulee ulkoportaiden ylätasanteelle ja sanoo leveästi hymyillen: ”*Jack vitun Twist.*” Jack virnistää vastaukseksi ja Ennis harppoo portaat alas. Miehet ryntäävät toistensa syleilyyn. Miesten läheisyyttä kuvastava raukea kitara alkaa jälleen soida. He ha-laavat toisiaan tiukasti. Ennis vilkaisee ympärilleen, työntää Jackin kulman taakse piiloon ja suutelee tätä intohimoisesti. Jack vastaa suudelmaan nälkäisenä. Suudelman päättyessä Jack katsoo Ennisiä epätoivoisena ja työntää tämän seinää vasten uuteen, entistä raivokkaampaan suudelmaan. Pitkät vuodet erossa purkautuvat miesten suudelmissa ja he tarrautuvat toisiinsa kuin peläten toistensa katoavan jälleen.

Alma on tulossa ulos asunnon ovesta, mutta pysähtyy kesken kaiken. Hän näkee miehet suutelemassa (kuva 18). Hän tuijottaa miehiä järkyttyneenä ja palaa sisään. Hän kävelee eteisestä keittiöön vaivalloisin askelin, kuin hidastettuna.

Kuva 18. Alma näkee miehet suutelemassa.

Ulkona miehet irrottautuvat vähitellen toisistaan. Ennis lähtee sisälle katsellen ympärilleen ja työntäen paitaansa housuihin. Alma kuulee askeleita keittiöön ja alkaa tonkia käsilaukkuaan. Musiikki lakkaa. Ennis tulee keittiön ovelle Jack perässään. Ennis esittelee Jackin ja Alman toisilleen. Jack nostaa hattuaan ja tervehtii. Alma tuijottaa Jackia silmät pyöreinä, mutta sanoo päivää. Kuuluu lasten ääniä ja Jack kysyy, onko Ennisillä lapsia. Ennis kertoo tyttäristään. Jack sanoo, että hänellä on kahdeksan kuukauden ikäinen poika. Hän katsoo Almaa ja kertoo poikansa hymyilevän paljon, kuin hakien tähän yhteyttä. Alma ei lämpene vaan tuijottaa Jackia murtuneena, mutta miehet eivät huomaa mitään. Hetken hiljaisuus. Sitten Ennis sanoo, että he lähtevät lasilliselle. Alma nyökyttelee ja saa sanotuksi: ”*Selvä pyy.*” Jack sanoo, että oli hauska tavata. Ennis

arvelee, että heillä menee koko yö juodessa ja jutellessa. Alma lähtee miesten perään ja pyytää, voisiko Ennis tuoda hänelle tupakkaa. Haluaisiko Alma jutella Ennisin kanssa heti kahden kesken? Ennis kuitenkin huutaa kuvan ulkopuolelta tupakkaa löytyvän makuuhuoneesta ja tilaisuus katoaa. Alma jää seisomaan yksin eteiseen.

On yö ja miehet ovat motellissa. Jack nojaa seinään ja Ennis makoilee hänen rintaansa vasten. He päivittelevät, etteivät ole nähneet neljään vuoteen. Jack kertoo elämästään yhtä avoimena kuin ennenkin: hän oli palannut Brokeback-vuorelle etsimään Ennisiä miesten ensitapaamista seuraavana kesänä. Kun tätä ei näkynyt, hän suuntasi Teksasiin rodeoihin, missä tapasi Lureenin. Hän kysyy, mitä Ennisille kuuluu. Ennis ei osaa vastata. Hänellä on tuskin aikaa pohtia elämäänsä. Jack miettii, mitä he tekevät nyt. Hän vaikuttaa varmalta siitä, että jotakin on tehtävä. Ennis vastaa surullisena, että tuskin he voivat tehdä mitään. Hän on jumissa täällä ja kaikki hänen aikansa menee elannon hankkimiseen. Kohtauksessa käytetään pelkkiä Ennisin ja Jackin lähikuvia, mikä herättää ympäristön kadotessa tunteen, että he ovat kaksin maailmassa.

Aamulla Alma istuu ruokapöydän ääressä surkeana. Hän kuulee auton äänen ja pyyhkiä silmäkulmiaan. Ennis paukkii sisälle ja ilmoittaa lähtevänsä Jackin kanssa vuorille pariiksi päiväksi kalaan. Almaa menee katsomaan Jackia ikkunasta. Ennis harppoo huoneesta toiseen pakaten tavaroitaan. Alma seuraa Ennisiä ja sanoo pisteliäästi, että Jack voisi tulla sisään kahville. Ennis vain toteaa Jackin olevan Teksasista. Hän sammaltaa. Alma junior juoksee isänsä helmoihin. Ennis suukottaa tätä ja Almaa hyvästiksi. Haikea musiikki alkaa. Ennisin lähdettyä Alma purskahtaa itkuun ja menee katsomaan miesten lähtöä ikkunasta. Haikea musiikki muuttuu ensimmäisestä näytöksestä tuttuun autuaan rauhalliseen musiikkiin, jota kuultiin kun miehet ratsastivat Brokeback-vuorelle ensimmäistä kertaa. Musiikin voi ajatella kertovan, että toisen suru on toisen ilo. Alman maailma on järkkynyt, eikä hän voi tehdä muuta kuin katsella vierestä sen luhistumista lohduttomasti itkien.

Musiikki muuttuu vieläkin taivaallisemmaksi. Miehet ajavat vehreiden maisemien läpi. He saapuvat vuorelle ja hyppäävät alastomina kalliolta järveen: nyt he ovat vapaita.

Täysikuu loistaa pilvien takaa. Miehet rentoutuvat nuotiolla. Ennis sanoo olevansa iloinen, että Jack unohti huuliharppunsa. Miehet nauravat kuten ennenkin. Jack vakavoi-tuu ja sanoo, että he voisivat olla aina näin – he voisivat hankkia maatilan ja kasvattaa lehmiiä. Elämä olisi mukavaa. Autuas musiikki lakkaa. Ennis sanoo, ettei se onnistu. Hän sanoo, että jos tämä juttu saa heidät valtaansa väärässä paikassa väärään aikaan, he ovat mennyttä. Ennis kertoo, että kotopuolella kaksi vanhempaa miestä asui yhdessä maatilalla. Alkaa pahaenteinen ja alakuloinen musiikki, joka kuultiin ensimmäisessä näytöksessä, kun Ennis löysi raadellun lampaan. Musiikki on kuoleman teema. Ennis

jatkaa miesten olleen kaupungin vitsi. Kun toinen heistä löytyi murhattuna kastelukanavasta, Ennisiin isä vei hänet katsomaan ruumista. Näemme takauman, missä Ennis on lapsi ja näkee brutaalisti murhatun miehen. Homofobia istutettiin Ennisiin jo varhain. Hän sanoo, ettei kaksi miestä voi asua yhdessä, mutta he voivat nähdä silloin tällöin kaukana asutuksesta. Jack kysyy vihaisena, että joka perkeleen neljäs vuosiko. Ennis sanoo, että jos asialle ei voi mitään, se pitää kestää. Se on hänen periaatteensa: hän kestää kitsasta perhe-elämää Alman kanssa, vaikka on rakastunut Jackiin. Jack kysyy surullisena, kuinka kauan. Ennis sanoo, että niin kauan kuin he voivat. Hän toteaa, että tätä ei voi hallita. Jack silittää Ennisiin poskea (kuva 19). Traaginen ja lohduton musiikki alkaa. Häivytyks mustaan.

Kuva 19. Jack silittää Ennisiin poskea.

3.2.3 Hidas eroosio

Ennisiin ja Alman lapset keinuvat heidän talonsa pihalla. Aikaa on kulunut, sillä he ovat kasvaneet lapsiksi sitten viime näkemän. Sisältä kuuluu Ennisiin ja Alman riitelyä siitä, että Alma on lähdössä töihin. Heidän suhteensa ei ole hyvällä tolalla. Proulx (1997) kutsuu novellissaan Ennisiin ja Alman suhteen heikkenemistä osuvasti hitaaksi eroosioksi. Musiikki lakkaa. Alma ryntää ulos Ennis perässään, joka vaatii häntä tarjoilemaan illallisen. Alma huutaa luvanneensa tehdä lisävuoron ja marssii pois paikalta. Ennis meinaa kompastua ja karjuu hänen peräänsä. Ennis kysyy lapsilta, antaisiko hän heille vauhtia. Lapset kieltäytyvät. Ennis painelee takaisin sisälle potkien maassa olevaa roskakoria mennessään. Traaginen musiikki alkaa uudelleen.

Musiikin myötä alkaa montaasijakso. Jack esittelee suurta maatalouskonetta asiakkaille. Taustalla on kyltti, joka viittaa hänen työskentelevän tätä nykyä Lureenin isän yrityksessä. Lureen ahkeroi toimistossa, missä kaksi miestä katsoo Jackia ikkunasta ja ivailee, miten tämä yritti aikoinaan ratsastaa rodeoissa. Lureen nyrpistää suutaan. Alma saapuu kotiin. Musiikki kovenee ja seuraava kuva paljastaa miksi: Alma selaa postia ja löytää sen seasta kortin Jackilta. Kortissa on jälleen kuva vuoresta, ja Jack kirjoittaa näkevänsä Ennisin pari viikon päästä kalastuksen merkeissä. Alma vilkaisee ympärilleen. Ovi käy, joten hän piilottaa kortin lehtien väliin. Montaasi päättyy.

Jack etsiskelee sinistä anorakkiaan. Musiikki lakkaa. Lureen näpyttelee laskukonetta ja sanoo, että Jack on käynyt Wyomingissa monta vuotta. Hän ihmettelee, miksei hänen kaverinsa voi tulla välillä kalastamaan Teksasiin. Jack vastaa, etteivät Big Horn -vuoret ole täällä eikä Ennisin autokaan kestäisi ajomatkaa. Jack ei löydä anorakkiaan ja Lureen sanoo tämän olevan pahempi kadottamaan tavaroita kuin heidän poikansa Bobby. He keskustelevat siitä, kumpi soittaa Bobbyn koululle tukiopeuksesta. He ovat pünällisen asiallisia eivätkä näytä tunteitaan, aivan kuin he olisivat liiketapaamisessa. Jack antaa Lureenille kevyen suukon hyvästiksi. Lureen mutisee, ettei ole reilua, että Jack käy Ennisin luona muutaman kerran vuodessa eikä tämä tule koskaan Teksasiin.

Ennis pakkaa tavaroitaan ja hyvästelee tyttärensä. Alma lukee lehteä ja sanoo, että sähkölaitoksella olisi avoin työpaikka, jossa voisi olla hyvä palkka. Ennis on sitä mieltä, että kömpelönä hän kuolisi sähköiskuun. Hän on niin kaavoihin kangistunut, ettei ole kiinnostunut niukan kotielämänsä parantamisesta. Hän on lähdössä ulos kun Alma huomauttaa, että hän meinaa unohtaa kalastuspakkinsa. Ennis nappaa pakin ja lähtee hyvästelemättä. He erkanevat toisistaan entisestään. Alma jää istumaan keittiöön. Hänen katseensa on alakuloinen, mutta siinä on ripaus hyväksyntää.

Hyväntuulinen kitaramusiikki alkaa. Jack on kyhännyt nuotion. Paikalle ajaa auto, jonka lavalla on hevosia. Jack hymyilee mielissään. Hänellä on päällään sininen anorakki. Ennis nousee autosta virnistäen ja sanoo tuoneensa papuja. Miehet ovat jälleen niin kuin ennen. He ratsastavat tuuheassa metsässä rupertellen iloisesti. Iloinen viulu yhtyy musiikkiin. Vesi solisee purossa.

Musiikin saattamana alkaa lyhyt montaasijakso. Jack ajaa poikansa kanssa suurella traktorilla. Hän irrottaa kätensä ratista ja intoilee, kun Bobby ohjaa menopeliä yksin. Lehmät laiduntavat pellolla ja Ennis heittelee niille heinäpaaleja. Näin vuodet vierivät. Televisiossa pyörii mustavalkoelokuva. Musiikki lakkaa. Del Marit ovat koolla olohuoneessa. Lapset leikkivät lattialla. Alma virkkaa nojatuolissa ja ehdottaa, että he lähtisivät kirkon illanviettoon. Ennis röhnöttää sohvalla olutpullo sylissään. Hänen mielestään

kirkon väki on saarnaajapoppoita. Alma sanoo viileästi, että hänestä se olisi mukavaa. Vaikka he ovat samassa huoneessa, he eivät voisi olla kauempana toisistaan.

Myöhemmin Ennis ja Alma suutelevat sängyssä. Alma nielaisee ja sanoo, että he ovat niin jäljessä laskuista, että häntä hermostuttaa olla käyttämättä varotoimenpiteitä. Tällä kiertoilmauksella hän tarkoittanee ehkäisyä, muttei uskalla 1970-luvun ilmapiirissä puhua asiasta suoremmin. Ennis pysähtyy tuijottamaan Almaa. Hiljaisuus. Lopulta hän sanoo, että voi jättää Alman rauhaan, jos tämä ei halua enempää hänen lapsiaan. Alma on hetken hiljaa. Sitten hän sanoo haluavansa, mikäli Ennis elättää heidät. Se on isku vyön alle, sillä Ennis siirtyy pois Alman päältä omalle puolelleen. Ei riitä, että sovinniset moottoripyöräjengiläiset loukkaavat hänen miehisyttään; nyt sen tekee oma vai-mokin. Alma ei vaikuta olevan pahoillaan ja sulkee yöpöydän lampun. Samalla hän sammuttaa heidän suhteensa viimeisen kipinän. He makaavat hiljaa pimeässä. Taustalta alkaa kuulua, miten *”Kahden alaikäisen lapsen huoltajuus...”* Toinen näytös päättyy.

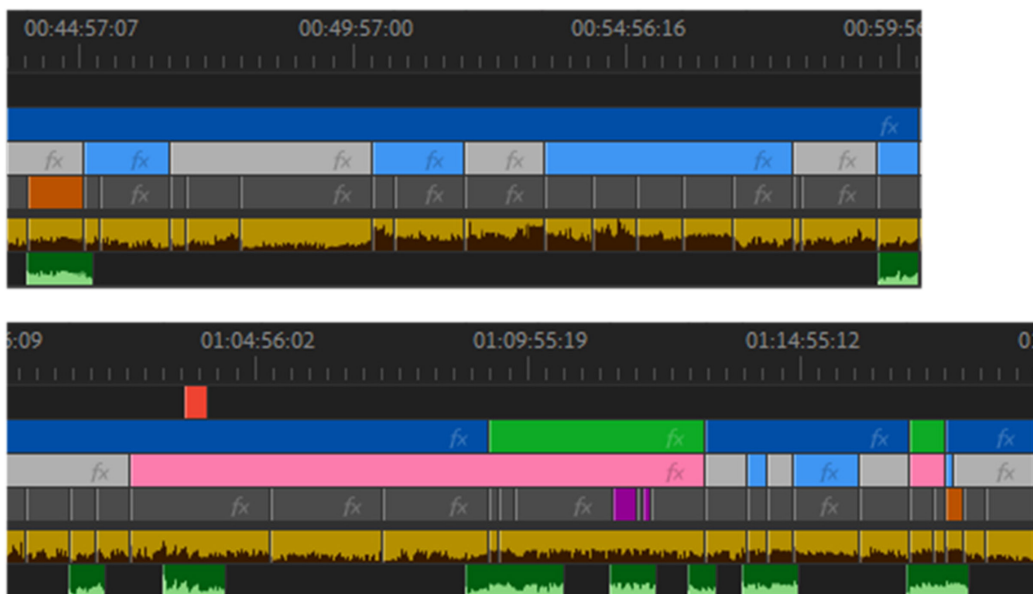
3.2.4 Näytöksen yhteenveto

Toinen näytös on elokuvan lyhyin näytös, kestoltaan 35 minuuttia ja 38 sekuntia. Seuraavalla sivulla oleva näytöksen leikkauksen purku (kuvio 2) havainnollistaa, miten läpi näytöksen vuorotellaan Ennisin ja Jackin arkielämien välillä, jos ei oteta lukuun heidän näytöksen ensimmäistä yhteistä jaksoaan, jossa he tapaavat uudelleen. Ennisille, Jackille ja miesten yhdessäololle annetaan melko tasaväkisesti aikaa. Ennis saa sitä kuitenkin eniten, sillä hän on päähenkilö, kuten ensimmäisessä näytöksessä totesimme. Toiseksi eniten aikaa saa elokuvan sydän eli miesten yhdessäolo. Jack taas saa sivuhenkilönä vähiten aikaa. Näytös koostuu 36 kohtauksesta ja kahdesta montaasijaksosta. Useiden montaasien määrä jatkaa ensimmäisestä näytöksestä tuttua linjaa. Näytöksessä nähdään myös kohtauksen sisällä oleva takauma Ennisin lapsuudesta.

Näytöksen pisimmässä kohtauksessa miehet tapaavat neljän vuoden eron jälkeen uudelleen ja Alma näkee heidät. Kohtausta on yksi elokuva tärkeimmistä, sillä se muuttaa niin päähenkilön kuin sivuhenkilöidenkin elämän suunnan. Ilman kyseistä kohtausta elokuva kertoisi aivan muusta. Kohtausta on siltäkin poikkeuksellinen, että se tapahtuu kahdessa paikassa samaan aikaan: Del Marien talon pihalla ja sisällä. Tyypillisesti kohtausta sidotaan yhteen paikkaan, mutta leikkauksen avulla siitä on saatu sulava kokonaisuus jaettuna kahden paikan välille.

Näytöksen toiseksi pisin kohtausta tapahtuu Ennisin ja Alman välillä, kun he ovat menossa nukkumaan ja Alma halaa Ennisiä ehdottaen muuttoa kaupunkiin. Kohtausta kertoo paljon Almasta, elokuvan toiseksi tärkeimmästä sivuhenkilöstä. Vielä tuolloin Alma on autuaan tietämätön miehensä seksuaalisuudesta, sillä hän yrittää manipuloida

tätä suostumaan muuttoon läheisyyden avulla. Hän sanoo tietävänsä Ennisin lapsuuden olleen yksinäinen ja antaa tätä halaillessaan vaikutelman, että jos he tekevät niin kuin hän haluaa, tämä ihana läheisyys voi jatkua. Alman kannalta merkittävää on myös se, että heidän perheensä muutettua kaupunkiin hän aloittaa työskentelyn marketissa. Ensinnäkin se tekee Almasta hyvin moderniin naisen 1960-luvun Yhdysvalloissa. Toiseksi se tarjoaa hänelle uuden mahdollisuuden myöhemmin elokuvassa.

- Ylin rivi: ■ Kielletyn rakkauden avainkuvat
- Toinen rivi: ■ Elämää vuorilla ■ Elämää kaupungissa
- Kolmas rivi: ■ Ennis ■ Jack ■ Yhdessä
- Neljäs rivi: ■ Kohtaukset ■ Montaasit ■ Takauma/kuvitelma
- Viides rivi: ■ Äänet
- Kuudes rivi: ■ Musiikki

Kuvio 2. Toisen näytöksen purku.

Toisen näytöksen voi jakaa kahteen puoliskoon: aikaan ennen ja jälkeen sen merkittävimmän juonenkäänteen, joka on luonnollisesti miesten jälleennäkeminen vuosien eron jälkeen. Ensimmäinen puolisko (purun ylempi rivi) kertoo Ennisin ja Jackin sovinnaisista elämästä, joihin he palaavat erottuaan yhteisen kesän jälkeen. Ennisillä on suorastaan kiire, sillä hän avioituu heti näytöksen ensimmäisessä kohtauksessa. Kun näemme Ennisin seuraavan kerran, hänellä on jo perheellisäystä. Jack sen sijaan etsii paikkaansa: kun hän ei löydä Ennisiä Aguirren kautta, hän suuntaa Teksasiin rodeoihin. Siellä hän yrittää iskeä muitakin michiä, kuten näemme kohtauksessa rodeoklov-

nin kanssa. Vasta sitten hän tapaa Lureenin, jonka kanssa hän aloittaa heterosuhteen. Lureen ottaa ohjat heti ensitapaamisesta lähtien Jackin seurattessa hänen esimerkkiään. Jack ei kuitenkaan tyydy kunnollisuuteen. Kun hänen poikansa syntyy, heti seuraavassa kohtauksessa hän on jo kirjoittanut Ennisille. Vaikka hän on avioliitossaan passiivinen, Ennisin kanssa hän tekee jatkuvasti aloitteita. Ilman hänen avoimuutensa luomaa turvallista ilmapöytä Ennis olisi tuskin uskaltanut avautua hänelle Brokeback-vuorella, eikä heidän suhteensa olisi syventynyt. Ilman hänen yöllistä aloitettaan seksiin heidän suhteensa ei olisi muuttunut intiimiksi. Ilman hänen kirjettään Ennisille he eivät olisi tavanneet uudelleen. Jack on siis aivan toisenlainen ihminen Ennisin kuin vaimonsa kanssa. Ennisin kanssa hän voi olla oma-aloitteinen, aito itsensä. Ensimmäisen puoliskon teema onkin sovinnaisuus, joka on koko ajan läsnä miesten arkisissa elämässä: he hankkivat työpaikat, vaimot ja perheet. Hillityn Ennisin pinnan alla vakiintunut elämä synnyttää kuitenkin vihaa, jota hän ei osaa tai pysty tuntemaan. Lopulta se purkautuu yllättävän rajuna väkivaltana seksistisiä moottoripyöräjengiläisiä kohtaan.

Näytöksen toisen puoliskon (purun alempi rivi) voidaan katsoa alkavan Jackin yhteydenotosta, mikä johtaa muutaman kohtauksen sisällä miesten jälleennäkemiseen. Uudelleentapaamisen kohtaus on ainoa, jossa miehet pystyvät nauttimaan rakkaudestaan ilman syyllisyyttä. Heti seuraavassa kohtauksessa motellissa syyllisyyden teema kuitenkin palaa, kun Ennis sanoo velvollisuudentuntoisesti, etteivät he voi olla oikeasti yhdessä. Nyt syyllisyys tulee entistä lähemmäs, sillä ensimmäisestä näytöksestä poiketen se on tullut osaksi miesten puheita. Kun miehet kohtaavat jälleen, tulee elokuvan toinen avainhetki heidän kielletyssä rakkaudessaan, kun Alma näkee vahingossa heidän suutelevan (kuva 20).

Kuva 20. Kielletyn rakkauden avainkuva nro 2.

Paljastus romahduttaa Alman elämän ja aloittaa Ennisin ja Alman avioliiton vääjäämättömän tuhon. Jälleennäkemisen myötä Jack ehdottaa kahdesti, että hän ja Ennis aloittaisivat yhteisen elämän: ensiksi motellissa heti jälleennäkemistä seuraavassa kohtauksessa ja hiukan myöhemmin miesten palatessa ensimmäistä kertaa vuorille sitten Brokeback-kesän. Jack on valmis hylkäämään sovinnaisen elämän sinä silmänräpäyksenä, jos Ennis sanoisi kyllä.

Kuten leikkauksen purusta voi havaita, suurin osa näytöksestä vietetään kaupunkielämän kurjuudessa. Ennisin kotikaupungissa Rivertonissa sää on jatkuvasti tuulinen ja pilvinen. Del Marien asunnot ovat räjäisiä ja tunkkaisia. Teksasissa on aurinkoisempaa ja Jackin koti on astetta hienompi. Miesten uudelleenkohtaaminen johtaa heidät takaisin vuorille luonnon helmaan, mikä tarjoaa hengähdystauon heidän säädyllisistä elämästään. Heidän riemukas hyppynsä alas kalliolta symboloi vapautta. He viettävät aikaa nuotiolla, kuten ennen. He tapaavat näytöksen lopussa vuorilla toistamiseen ja sillä kertaa he imitoivat Brokebackin kesää entistä yksityiskohtaisemmin: heillä on mukanaan papuja sekä hevoset.

Leikkaus on edelleen tasaisen rauhallista ja viipyilevää, mikä jatkaa elokuvan tyylille sopivaa linjaa. Toisinaan näemme lyhyitä, yhden tai kahden kuvan kohtauksia, jotka tuovat dynamiikkaa muuten seesteiseen tunnelmaan. Samaa dynamiikka tuovat myös aikaa edistävät montaasijaksot. Ensimmäisessä näytöksessä suurimman osan ajasta tapahtumapaikkana toiminut vuori saa vaihtelua, kun vietämme aikaa Ennisin pikkukaupungin pihoilla, asunnoissa ja marketeissa, sekä Jackin kanssa rodeoissa, baareissa ja lopulta Jackin kotona ja toimistossa.

Musiikkia kuullaan näytöksen alun montaasia lukuun ottamatta näytöksen toisella puoliskolla. Tuolloin elokuva palaa ytimeensä eli miesten yhdessäoloon. Kuulemme paljon ensimmäisestä näytöksestä tuttua musiikkia, joka kuvastaa miesten suhdetta eri tavoin. Lisäksi näytöksen lopussa kuullaan traagista musiikkia, kun Alma saa tietää miesten suhteesta, ja kun Ennisin ja Alman avioliitto alkaa hajota.

3.3 Kolmas näytös

Kolmas näytös alkaa. Edellisen kohtauksen taustalla alkanut *"Kahden alaikäisen lapsen huoltajuus..."* jatkuu nyt sanoilla *"...myönnetään kantajalle."* Samalla näemme itkuisen mutta päättäväisen Alman lähikuvassa, mikä paljastaa hänen olevan repliikissä mainittu kantaja. Kantajana Alma on eron vireillepanija, joten Ennisin sivusuhte on viimein saanut hänen mittansa täyttymään. Sitten tulee Ennisin lähikuva, jossa hänkin kyynelehtii. Päinvastoin kuin Alma, Ennis painaa katseensa alistuneesti maahan. Ero

edellisen näytöksen alkuun on valtava, jolloin Ennis ja Alma menivät naimisiin vierekkäin seisoen, onnesta kukkeina. Nyt he seisovat kaukana toisistaan, välillään asianajajat. Tuomari määrää Ennisin maksamaan elatusapua. Avioero myönnetään marraskuussa 1975. Näin ollen Ennisin ja Alman avioliitto kesti 12 vuotta.

3.3.1 Vuodet vierivät

Auto ylittää Wyomingin rajan. Jack viheltelee hilpeänä radion tahdissa.

Jack tööttäilee ajaessaan maatilan pihaan, missä Ennis on pakkaamassa tyttäriään autoon. Hän virnistää noustessaan autosta. Jackin ilmaantuminen on yllätys, sillä Ennis ihmettelee, mitä hän tekee täällä. Jack haluaa Ennisiä tiukasti. Hän pitää kättä Ennisin poskella, mutta Ennis vetää sen nopeasti pois ja vie Jackin autolleen. Hän esittelee Jackin ja tyttäret toisilleen. Miehet kävelevät sivummalle ja Jack sanoo hymyillen saaneensa Ennisin kortin avioerosta, joten tässä hän nyt on. Ennis muuttuu vaikeaksi. Jack katsoo häntä tarkkaan ja sanoo: *”Luulin tämän tarkoittavan...”* Ennis virkkaa, ettei tiedä mitä sanoa. Jackin iloisuus haihtuu kuin savuna ilmaan. Ennis pahoittelee ja sanoo, että saa tytöt vain kerran kuussa. Hän katselee tiellä ajavaa autoa huolestuneena, mistä Jack tajuaa, ettei avioero muuttanutkaan mitään. Ennis pelkää edelleen miten muut reagoisivat, jos he olisivat avoimesti yhdessä. Jack sanoo ilottomana, että nähdään ensi kuussa. Ennis katsoo hänen lähtöään pahoillaan.

Jack itkee autossaan puristaen nyrkkiään (kuva 21). Radiosta kuuluu surullinen kappale. Pian hän pyyhkii kyynleensä ja kerää itseensä. Ristiinhäivytyksensä maisemaan, missä tienviitta paljastaa Meksikon rajalle olevan 68 mailia. Jackin auto kurvaa kyltin ohi.

Kuva 21. Jack itkee autossaan.

Ristiinhäivytyksessä laajakuvassa, jossa on öinen meksikolaiskylä. Jack ilmaantuu kylän kadulle. Pirteä musiikki soi ja paikka on täynnä ihmisiä. Jack tarkkailee ympäristöään. Näemme hänen näkökulmakuvassaan, että kadun reunusta on täynnä seisoskelevia miehiä. Hän katselee miehiä kävellessään ja pysähtyy heistä yhden eteen. Vaalea, ehkäpä Ennisiä muistuttava mies tervehtii kohteliaasti. Jack nyökkää ja he kävelevät yön pimeyteen yhdessä. Pirteä musiikki kuulostaa nyt makaaberilta.

Jack kantaa suuren kalkkunan pöytään hopeatarjottimella. Twistien koti on suuri ja moderni. Lureenin isä nousee ylös ja nappaa veitsen Jackilta: hänen asenteensa Jackia kohtaan ei ole muuttunut. Jack taipuu, kuten aina. Lureen, jolla on nykyään prameat, vaalennetut hiukset, käskee Bobbyn syödä illallisensa tai hän sammuttaa television. Jack käy sulkemassa television Bobbyn inttamisesta huolimatta. Tämä ei käy Lureenin isän pirtaan, koska hän käy avaamassa television sanoen, että poikien pitää katsoa jalkapalloa, jotta heistä kasvaa miehiä. Jack ei pidä kommentista ja käy hillitysti, mutta tiukasti sulkemassa television uudelleen. Lureenin isä on jälleen lähdössä television luo, kun Jack karjaisee tämän istumaan alas. Isä tottelee. Lureen ei pysty peittelemään tyytyväistä hymyään. Kerrankin Jack panee hänen isälleen vastaan. Jack jatkaa kalkkunan leikkaamista hiljaisuuden vallitessa. Hän on kerrankin voittanut.

Leikkaus toiseen kalkkunaan, jota Monroe kaivertaa sähköisellä veitsellä. Hänellä ja Almallalla on hienostunut koti. Alma on saanut uuden alun mukavan ja ongelmattoman miehen kanssa. Alma on raskaana ja tympääntynyt: ehkä siksi, että Enniskin on paikalla. Tyttären pyytävät Ennisiä kertomaan rodeoajoistaan. Monroe kuuntelee asiallisen kiinnostuneena, mikä antaa vaikutelman, että kutsu oli hänen ideansa. Ennis hymähtää lentäneensä kolmen sekunnin jälkeen hevosen selästä, sillä hän ei ollut enkeli kuten tyttärensä. Hän silittää Jennyn poskea hellästi. Hän on edelleen läheinen tyttäriensä kanssa, avioerosta huolimatta. Alma koittaa hymyillä, mutta saa aikaiseksi vain kylmän katseen Ennisiä kohti. Monroe suristelee kalkkunaa veitsellään.

Alma siivoilee keittiössä, minne Ennis vie tiskejä. Alma sanoo olevansa huolissaan, ettei Ennis ole avioitunut uudelleen. Ennis vain toteaa polttaneensa näppinsä jo kerran. Alma vaikuttaa pohtivan jotakin ja kysyy muka ohimennen, vieläkö Ennis kalastaa Jack Twistin kanssa. Hän kutsuu Jackia koko nimellä, haluten etäännyttää itsensä tästä. Ennis vastaa, että melko harvoin. Alma kertoo kiinnittäneensä kerran Ennisiin onkeen lapun, jossa hän pyysi tuomaan kalaa kotiin. Hän taistelee saadakseen sanotuksi, että Ennisiin palattua hän kurkisti kalastuspakkiin. Hänen lappunsa oli yhä kiinni siimassa. Ennis väittää, ettei se merkitse mitään. Alma parkaisee tietävänsä, mitä se tarkoittaa. Miehet eivät menneet kalastamaan, vaan... Ennis tarttuu Almaa käsivarresta ja uhkaa häntä nyrkillään. Alma alkaa rääkyä, että Ennisiin pitää häipyä hänen talostaan. Ennis

ryntää ulos. Tyttäret seuraavat häntä ja huutavat hyvästit isälleen. Ennis ei vastaa. Lunta ripottelee hiljalleen kuin testamenttina Alman hyytävälle paljastukselle. Miesten suhde on osoittautunut jälleen vaaralliseksi.

Ennis pysäköi tien varteen ja lähtee ylittämään katua mennäkseen baariin. Auto joutuu tekemään äkkijarrutuksen ja kuljettaja solvaa Ennisiä ikkunasta. Ennis ei mieti hetkeäkään, vaan syöksyy hakkaamaan kuljettajaa avoimesta ikkunasta. Kuljettaja tulee ulos autosta ja miehet alkavat tapella. Kuvaannollisesti Ennis kamppailee salaisuuden paljastumista, yhteiskunnan normeja ja omaa pelkoaan vastaan. Hän kuitenkin häviää, sillä kuljettaja onnistuu lyömään hänet maahan. Ennis jää alakynteen. Viimeisenä näemme kuvan Ennisin kasvoista, joita kuljettaja painaa maahan. Hän ärisee samalla kun kuljettaja hakkaa häntä. Häivytyks mustaan.

Tasaisen lempeä musiikki alkaa ja aloittaa samalla montaaosajakson. Sama musiikki kuultiin myös yhdessä ensimmäisen näytöksen luontomontaaosista. Ennis ja Jack ratsastavat vuorilla (kuva 22). Maisemat vaihtuvat kiireettömällä ristiinhäivytyksillä, jotka saavat vuoriston vaikuttamaan vieläkin satumaisemmalta. Hevoset kahlaavat vedessä miehet selässään. Jack on kasvattanut viikset. Heidän nuoruuden notkeutensa on poissa ja he keinuvat hevosten vietävinä, tottuneina vanhoihin tapoihinsa.

Kuva 22. Ennis ja Jack ratsastavat vuorilla.

Miehet istuskelevat joen varrella. Jackin mielestä rahalla ei ole väliä, koska verottaja tai inflaatio vie kaiken. Hänen varallisuutensa on selvästi ylittänyt tavallisten pulliaisten tason. Hän kertoo Lureenin metsästävän nollia laskukoneellaan silmät viiruina. Musiikki lakkaa. Ennis katsoo Jackia tarkkaan ja kysyy, onko heillä Lureenin kanssa asiat

kunnossa. Eikö Lureen epäile mitään? Jack pudistaa päätään. Hiljaisuus. Sitten Ennis kysyy, tuntuuko Jackista koskaan siltä, että tätä katsotaan kaupungilla epäillen, niin kuin kaikki tietäisivät. Jack ei vastaa. Hän tuskin ymmärtää, sillä hän ei pelkää paljastumista lainkaan niin neuroottisesti kuin Ennis. Ennisillä pelko on jatkuvasti läsnä. Jack ehdottaa, että Ennis muuttaisi muualle, vaikka Teksasiin. Ennis irvailee, että ehkäpä Jack ja Lureen voisivat adoptoida hänen tyttärensä, taivaalta sataisi rahaa ja viski virtaisi joessa. Jack suutahtaa ja sanoo, että hänen puolestaan Ennis voi jatkaa kurjaa elämäänsä. Hän vain ajatteli ääneen. Ennis nimittää Jackia suureksi ajattelijaksi.

Ennis istuu baarissa tupakoiden, tyhjiä olutpulloja pöydällään. Sinkkuna hänellä on aikaa roikkua baareissa. Taustalla nainen laittaa jukeboksin soimaan. Ennis lähtee pöydästä, mutta nainen pysäyttää hänet ja pyytää tanssimaan. Hän kertoo olevansa Cassie ja vetää Ennisin tanssilattialle. Ennis liikuskelee jäykästi kädet taskuissaan: hän ei selvästikään ole parkettien partaveitsi. Cassie sen sijaan tanssii vapautuneesti ja katsoo Ennisiä sädehtien. Hän heiluttelee vaaleita kiharoitaan aistillisesti.

Ennis ja Cassie käyvät istumaan, koska Cassien jalkoihin sattuu. Hän riisuu kenkensä ja kertoo tarjoilijan työn olevan rasittavaa. Hän kysyy keimaillen, mitä Ennis tekee työkseen. Ennis kertoo kuohinneensa vasikoita aiemmin päivällä. Flirttailu ei suju häneltä sen paremmin kuin tanssiminenkaan. Cassie kurtistaa otsaansa ja nostaa jalkansa Ennisin syliin. Ennis hämmentyy ja kysyy totisena, mitä Cassie tekee. Hän ei ole tottunut näin suoraan toimintaan. Cassie kutsuu Ennisiä tyhmyriksi ja sanoo haluavansa jalkahieronnan. Ennis hymyilee varovasti ja tekee työtä käskettyä.

Ihmiset tanssivat täpötäydellä country clubilla. Bändi soittaa vauhdikasta musiikkia. Jack ja Lureen rupattelevat pöydässä erään pariskunnan kanssa. He viettävät aikaansa fiinimmin kuin ankeassa baarissa nököttävä Ennis. Pariskunnan mies hymyilee Jackille lämpimästi. Lureen vaikuttaa pitkästyneeltä ja kysyy Jackilta teennäisen kevyt hymy huulillaan, mikseivät miehet koskaan halua tanssia vaimojensa kanssa. Jack ei piittaa kritiikistä vaan sanoo, ettei ole miettinyt asiaa. Sitten hän pyytää pariskunnan naisen tanssimaan. Heidän lähtiessään Lureenin katseesta paistaa huonosti peitetty mielipaha. Heidän avioliittonsa vaikuttaa kylmältä. Jack ja nainen tanssivat naisen puhuessa kuin papupata. Jack hymyilee, sillä eloisa nainen on kynnisen Lureenin vastakohta.

Jack ja pariskunnan mies, päällysmies nimeltä Randall, istuvat penkillä country clubin ulkopuolella. Hän on vaalea, kuten Enniskin. Jack kysyy, pitääkö Randall uudesta työpaikastaan. Randall vastaa myöntävästi ja kertoo esimiehellään olevan mökki järven rannalla, jota hän saa käyttää. Hän kutsuu Jackin mökille: he voisivat karistaa kaupungin pölyt juomalla viskiä ja kalastamalla. Lähikuva paljastaa, että rivien välissä reissun aktiviteetit olisivat aivan muuta. Ilmeisesti Jack ja Ennis eivät ole ainoita, joilla

kalastusreissut toimivat peitetarinoina yhdessäololle. Jack räpyttelee silmiään lähikuvassa. Ennen kuin hän ehtii vastata, heidän vaimonsa tulevat ulos.

Alma junior on varttunut sitten viime näkemän. Hän istuskelee talon kuistilla ja hymyilee, kun Ennis kaasuttaa paikalle. Etupenkillä istuu myös Cassie, mikä saa hänet harmistumaan. Vähäiseen laatu-aikaan isän kanssa tunkeutuu ulkopuolinen.

Ennis seisoskelee jukeboxin luona kantapaikassaan. Melodinen musiikki soi taustalla. Alma junior ja Cassie istuvat pöydässä. Alma näpertää limupulloaan. Hiljaisuus tuntuu haittaavan Cassieta, joka vilkaisee Almaa ja kysyy, luuleeko tämä isänsä menevän vielä uudelleen naimisiin. Alma näyttää yllättyneeltä ja sanoo, ettei tiedä onko Ennis sitä tyyppiä. Hänkin vaikuttaa ujolta ja välttelee katsekontaktia kuten Ennis. Cassie haluaa tietää, eikö Alma pidä häntä oikeana Ennisille. Alma vastaa hieman tyyliä hänen olevan ihan hyvä. Cassie naurahtaa, ettei Alma puhu paljoa, mutta tekee mielipiteensä selväksi. Alma pahoittelee, ettei tarkoittanut olla töykeä. Cassie pudistaa päätään hymyillen. Ennis tulee paikalle ja yrittää käydä istumaan, mutta Cassie kaappaa hänet mukaansa tanssilattialle. Alma katsoo heidän peräänsä ja hänen kasvoillaan häivähtää lämpö (kuva 23): ehkä Ennis voisi olla onnellinen Cassien kanssa.

Kuva 23. Alma juniorin kasvoilla häivähtää lämpö.

Ennis ajaa Alma junioria kotiin. Alma on ajatuksissaan ja Ennis kysyy, onko tämä kunnossa. Alma kerää puhtia ja vilkaisee Ennisiä. Hän kertoo, että uuden vauvan takia hänen äitinsä ja Monroe ovat ankaria hänelle. Hän takeltelee ja sanoo ajatellessaan, jos hän voisi muuttaa Ennisin luokse. Ennis parkkeeraa ja huokaisee syvään. Ennis sanoo pahoitellen Alman tietävän, ettei hänellä ole tilaa. Hän vakuuttaa, että haluaisi kyllä,

mutta... Alma keskeyttää apeana ja sanoo ymmärtävänsä. Hänen pyrkimyksensä päästä lähemmäs aitoa Ennisiä vesittyä. Hän kuitenkin hymyilee lähtiessään, mikä viittaa siihen, ettei Ennis tuota hänelle pettymystä ensimmäistä kertaa. Ennis katsoo Alman juoksevan talolle ja jatkaa matkaansa.

3.3.2 Kaipaus

On pimeää, kun Ennis ja Jack istuvat nuotion ääressä ja polttelevat pilveä. Jack kysyy, eikö Ennis ole vielä löytänyt uutta vaimoa. Ennis kertoo panevansa hyvännäköistä likkaa Rivertonissa. Hän kysyy, miten Jackilla ja Lureenilla sujuu. Jack hengittää syvään ja sanoo, että heidän avioliittonsa voisi hoitaa puhelimitse. Jack vaikuttaa miettivän, sa-noisiko hän jotakin vai ei. Sitten hän kertoo, että hänellä on vipinää erään päällysmiehen vaimon kanssa. Hänen katseessaan on epärehellisyttä, mitä Ennis ei huomaa. Miehet naureskelevat ja Jack hekottaa, että joko aviomies tai Lureen vielä ampuu hänet. Hiljaisuus. Jack kysyy, että arvaa mitä. Ennis katsoo häntä hymynkare huulillaan, mutta Jack on täysin vakava. Hän tuijottaa pitkään hiljaa eteensä. Lopulta hän sanoo: *"Sometimes I miss you so much I can hardly stand it."* Hänen repliikkinsä, joka on myös tämän opinnäytteen nimi, kiteyttää Jackin ja Ennisin rakkauden tragedian. He joutuvat kaipaamaan toisiaan, sillä he näkevät vain muutamia kertoja vuodessa. Mutta kun he viettävät aikaa yhdessä, kaipaus on läsnä silloinkin, koska he eivät voi milloinkaan olla todellinen pariskunta.

Miehet nukkuvat lusikassa teltassa. Teltta seisoo kauniissa, öisessä vuoristomaisemassa. Joki solisee vieressä. Myös näin heidän rakkautensa alkoi kaikki nuo vuodet sitten: nukkuen yhdessä teltassa, toisiaan vasten. Ympyrä sulkeutuu.

Seuraavana päivänä miehet pakkaavat autojaan. Jack on pahantuulisen oloinen. He jäävät seisoskelemaan auton viereen. Ennis näpräilee auton ovea ja sanoo, että hänen on pitänyt kertoa eräs asia. Hän piilottelee silmiään hattunsa alla. Lopulta hän sanoo vakavana, että pääsee seuraavan kerran vuorille vasta marraskuussa. Jack tuijottaa häntä vi-haisena. Ennis selittelee asian johtuvan töistä ja vilkuilee Jackia hattunsa alta. Jack kysyy koleasti, mitä pirua elokuulle tapahtui. Ennis ei vastaa, vaan pureskelee kynsiään. Jack paukauttaa auton oven kiinni kärttyisenä ja sanoo, että Ennisillä oli koko viikko aikaa kertoa asiasta. Jack kävelee kauemmas ja sadattelee, miksi he ovat aina kylmässä. Heidän pitäisi mennä lämpimään, Meksikoon. Ennis sanoo, ettei osaa matkustella ja yrittää hyvittää Jackia keksimällä, mitä hauskaa he voisivat tehdä marraskuussa. Jack ei vastaa, vaan sanoo synkkänä, ettei aikaa ole koskaan tarpeeksi.

Jack kääntyy katsomaan Ennisiä ja sanoo heidän järjestelynsä olevan helvetin epätyytyvä. Ennen Ennis pääsi vuorille helposti. Ennisin mielestä Jack unohtaa, millaista

on elää kädestä suuhun. Hän sanoo, ettei voi pyytää lisää lomaa tai ottaa lopareita niin kuin ennen. Hänen oli vaikea päästä tälläkin kertaa, joten hän joutui uhraamaan elokuun. Ennis kysyy, onko Jackilla parempaa ideaa. Hiljaisuus. Sitten Jack sanoo, että hänellä oli kerran. Hänen koko olemuksensa huokuu katkeruutta (kuva 24).

Kuva 24. Jackin olemus huokuu katkeruutta.

Ennis hiippailee aivan Jackin eteen ja vaatii tietää, onko tämä käynyt Meksikossa. Hän nimittäin aavistaa, mitä siellä on tarjolla Jackin kaltaisille pojille. Jack vastaa ärhäkästi käyneensä Meksikossa ja kysyy, onko se ongelma. Ennis tuijottaa Jackia silmiin raivostuneena ja tönäisee tätä. Hän sähisee hampaidensa välistä, että Jackille voi käydä huonosti, jos hän saa tietää mitä kaikkea tämä on tehnyt. Hän kävelee kauemmaksi sylkäisten samalla maahan.

Jack kimpaantuu, että heillä olisi voinut olla pirun hyvä elämä yhdessä, omalla maatilalla. Ennisin ilme musertuu. Jack raivoaa, että koska Ennis ei halunnut sitä, nyt heillä on jäljellä vain Brokeback-vuori. Heillä ei ole mitään vitun muuta. Ennis kääntyy pois päin Jackista, joka ryöpyttää sisällään kantamaansa vihaa Ennisin selälle. Hän huutaa, että he ovat olleet todella harvoin yhdessä 20 vuoden aikana, Ennis on pitänyt häntä talutushihnassa ja nyt Ennis vielä kehtaa uhkailla häntä tarpeidensa tyydyttämisestä. Ennis ei voi tietää, miten pahalta hänestä tuntuu.

Jack rauhoittuu hieman. Hän siirtyy tuijottamaan vuoristomaisemaa sanoen, että Ennis on raivostuttava. Kunpa hän pääsisi tästä eroon. Ennis kääntyy Jackia kohti itkien, että miksei Jack tee niin, miksei tämä jätä häntä rauhaan. Kaipauksellinen musiikki alkaa. Ennis sanoo olevansa tällainen Jackin takia. Hän nyyhkyttää, ettei hänellä ole mitään ja

hänen elämänsä on tyhjää (kuva 25). Nyt Jackillakin on kyyneleitä silmissään. Hän ei ole nähnyt Ennisiä aikaisemmin näin lohduttomana. Hän menee Ennisiin luo yrittäen halata tätä. Ennis työntää hänet rajusti pois luotaan, mutta Jack haluaa häntä uudelleen. Ennis rojahtaa Jackin syleilyyn vaipuen maahan. Hän kietoutuu Jackiin sanoen, ettei kestä enää.

Kuva 25. Ennis nyhkyttää.

Ristiinhäivytyksen nuotiolla. Kamera tiltaa ylös ja paljastaa miesten olevan jälleen nuorina Brokeback-vuorella. Ennis haluaa Jackia takaapäin ja sanoo tämän nukkuvan seisaaltaan kuin hevonen. Hänen äitinsä oli sanonut niin ja laulanut hänelle. Ennis alkaa hyräillä. Miehet viipyilevät halauksessa (kuva 26), kunnes Ennis sanoo, että hänen täytyy lähteä. Hän sanoo näkevänsä Jackin aamulla. Jack katselee, kun Ennis nousee hevosensa selkään ja ratsastaa pois. Jackin ilme on puhdasta rakkautta.

Palaamme nykyhetkeen, kun Ennis ajaa pois vuorelta. Jack jää katsomaan hänen peräänsä, edelleen vihaisena. Ero Jackin katseiden välillä nyt ja menneisyydessä on valtava. Häivytyksen mustaan.

Ennis istuu kuppilassa syömässä piirakkaa. Musiikki päättyy. Cassie tulee sisään miehen seurassa, huomaa Ennisin ja tulee tämän luokse. Cassie kertoo surkeana etsineensä Ennisiä ja jättäneenä tälle viestejä. Ennis vilkaisee Cassieta kauempana odottavaa miestä ja sanoo monotonisesti, että nyt viesti tuli ainakin perille. Cassie istuu alas ja tokaisee, että Carl sentään puhuu. Ennis mutustelee piirakkaansa ja toteaa, että hyvä juttu. Cassie sanoo kyynelisin silmin, ettei ymmärrä Ennisiä. Ennis katsoo häntä katuvaisena ja pyytää anteeksi. Hiljaisuus. Sitten Ennis virkkaa, että eipä hänestä ollut hupia.

Cassie parahtaa, etteivät naiset rakastu siihen ja säntää ulos kuppilasta seuralainen perässään. Ennis vaikuttaa olevan enemmän pahoillaan siitä, että teki Cassien surulliseksi, kuin siitä, ettei heidän juttunsa toiminut.

Kuva 26. Miehet viipyilevät halauksessa.

Ennis astelee ulos postitoimistosta. Kamera panoroi hänen mukanaan, kun hän avaa pinkan ja lukee päällimmäistä korttia. Hän pysähtyy yhtäkkiä. Aiemmin kuultu pahaenteinen ja alakuloinen musiikki alkaa soida. Hänen Jackille lähettämänsä kortti on palautunut ja sen päälle on leimattu virallisin, punaisin kirjaimin: *menehtynyt*. Puhelin alkaa piristä taustalla.

Lureen nostaa puhelimen pidikkeestä. Musiikki lakkaa. Langan päästä kuuluu, miten Ennis esittelee itsensä. Lureenilla kestää hetki tajuta, että Ennis oli Jackin kalastuskaveri. Hän mainitsee, että olisi ilmoittanut tapahtuneesta, muttei tiennyt Ennisin nimeä tai osoitetta. Hän sanoo nyrpeänä Jackin säilyttäneen osoitteet päässään. Ennis tiedustelee, mitä Jackille tapahtui. Lureen kerää huokaisten voimia. Hän kertoo Jackin olleen syrjäisellä tiellä täyttämässä autonsa rengasta, kun se räjähti. Renkaan vanne mursi Jackin nenän ja leuan, sekä iski hänet tajuttomaksi. Ennen kuin kukaan ehti paikalle auttamaan, Jack oli tukehtunut omaan vereensä.

Lähikuva Ennisistä, joka kuuntelee kertomusta järkyttyneenä. Sitten näemme, mitä Ennisin päässä liikkuu: hän kuvittelee Jackin joutuneen rajun hyökkäyksen kohteeksi. Kolme miestä hakkaa ja potkii häntä. Kamera heiluu levottomasti ja leikkaukset ovat erittäin nopeita. Ne kuvastavat hyvin hyökkäyksen raakuutta ja sekasortoisuutta. Lureen palauttaa Ennisin takaisin maanpinnalle kertomalla, että puolet Jackin tuhkista

haudattiin Teksasiin ja puolet lähetettiin hänen vanhemmilleen. Hän täsmentää Jackin halunneen tuhkan levitettävän Brokeback-vuorelle ja piikittelee sen voivan olla mielikuvituspaikka, jossa linnut laulaa ja viski virtaa. Ennis hymähtää, ehkäpä siksi, että hänkin puhui kerran Jackille virtaavasta viskistä.

Ennis kertoo olleensa Jackin kanssa Brokeback-vuorella lammaspaimenina vuonna 1963. Lureenin ilme särkyi. Se paljastaa, että hän on ainakin jossakin määrin selvillä Jackin todellisesta minästä. Hän sanoo silmät kyynelissä Brokebackin olleen Jackin lempipaikka. Ennis kiittää Lureenia ajasta ja esittää osanottonsa. Lureen puntaroi hetken. Sitten hän sanoo, että Jackin vanhemmat luultavasti arvostaisivat, jos Jackin toive tuhkien suhteen toteutettaisiin. Tehtyään Jackille viimeisen palveluksen hän sulkee puhelimen. Ennis jää seisomaan puhelinkoppiin luuri kädessään.

Ristiinhäivytyksessä kuvaan, jossa Ennis ajaa maatilan pihaan. Jackin äiti tulee kuluneen, valkoisen talon ovelle tarkkaileman tulijaa. Ennis huomaa hänet noustessaan autosta. Äiti astelee terassille, kutsuen näin Ennisin sisään.

Ennis istuu tuvassa Jackin isän kanssa. Jackin äiti tarjoilee hänelle kahvia. Ennis sanoo apeana ottavansa osaa ja vievänsä mielellään Jackin tuhkat Brokeback-vuorelle. Jackin äiti vilkaisee miestä arasti, joka sanoo äreänä tietävänsä kyllä, missä Brokeback on. Hän murahtaa, että Jack piti itseään liian fininä sukuhautaan. Hän on ilmeisen pahan-tuulinen mies. Isä kertoo Jackin suunnitelleen, että hän ja Ennis muuttaisivat tänne, rakentaisivat mökin ja auttaisivat maatilalla. Ennis hymyilee Jackin haaveelle. Isä sen sijaan sylkäisee kuppiin tehden mielipiteensä selväksi. Isä sanoo, että tänä keväänä jonkun toisen miehen oli pitänyt tulla auttamaan maatilalla. Tieto viiltää Ennisiä. Jackin äiti koskettaa Ennisin olkapäätä lempeästi ja sanoo, että Ennis voi vieraila Jackin lapsuuden huoneessa. Äidin lohdullisuus yllättää Ennisin.

Ennis kiipeää Jackin huoneeseen ja katselee ympärilleen. Hän herkistyy noukkiessaan pöydältä puisen hevosen, jonka selässä on cowboy. Se voisi olla sama, jota Ennis kaveri aikoinaan Brokeback-vuorella. Hän avaa ikkunan ja katselee ulos. Tätä maisemaa Jack on tuijottanut tuhansia kertoja. Hän menee vaatehuoneeseen ja koskettelee Jackin takkeja. Tutkiessaan Jackin saappaita hän huomaa seinän rakoon piilotetun tummansinisen farkkupaidan. Sen hihassa on verta. Pahaenteinen ja alakuloinen musiikki, jota kuultiin edellisen kerran Ennisin saadessa tietää Jackin kuolemasta alkaa jälleen. Farkkupaidan sisällä on vaalea, yhtä lailla verinen paita. Ne muistuttavat häntä jostakin. Hän nostaa paidat esiin ja syleilee niitä ikävän tuska kasvoillaan. Jack on säilyttänyt muiston Brokebackilta kaikki nämä vuodet.

Ennis palaa alakertaan paitamytyksen kanssa katsoen Jackin äitiä kysyvästi. Äiti nyökkää ymmärtäväisesti ja pakkaa mytyn paperipussiin. Lähikuva paidoista: Ennis saa palan

Jackia mukaansa. Jackin isä toteaa ykskantaan Jackin tuhkien menevän sukhautaan. Kuvan etualalla äiti katselee epävarmana ympärilleen. Hän haluaisi kunnioittaa Jackin toivetta, muttei uskalla panna miehelleen vastaan. Äidin olemuksesta välittyy, että hän tiesi poikansa seksuaalisuudesta ja hyväksyi sen. Ennisin silmissä on vihaa, mutta hän ei ala väittelemään isän kanssa. Äiti pyytää, että Ennis tulisi toistekin käymään ja saattaa tämän ovelle. Ennis kiittää häntä paidoista lähtiessään.

Ristiinhäivytyt hämärään maisemaan. Kaukaisuudessa ajaa auton valot. Kuvat muistutavat elokuvan ensimmäisen kohtausten kuvia, joissa rekka ajoi vehreiden maisemien halki. Nyt auto ajaa vastakkaiseen suuntaan. Häivytyt mustaan. Musiikki lakkaa.

3.3.3 Minä lupaan

Ennis kiinnittää postilaatikkoon numeroita. Sinkkuna hänen elinolosuhteensa ovat entistäkin kurjemmat: nyt hän nimittäin asuu trailerissa. Hän ihastelee työnsä jälkeä, kun kiiltävä amerikanrauta kurvaa pihaan. Alma junior parkkeeraa ja haluaa isäänsä lämpimästi. Hän kysyy, pitääkö Ennis autosta, joka on hänen poikaystävänsä Kurtin. Ennis luulee Alman tapailevan Troyta. Alma huomauttaa, että siitä on jo kaksi vuotta. Kurt on öljynporaaja. Ennis ei taida pitää siitä, mutta sanoo, että 19-vuotias Alma voi tehdä mitä haluaa. Alma on samanikäinen kuin Ennis oli tavatessaan Jackin.

Alma istuu sängyllä ja riisuu takkinsa, kun Ennis tarjoilee kahvia. Alman mielestä Ennis tarvitsee lisää huonekaluja. Kun ei ole mitään, ei tarvitse mitään, Ennis lausuu. Niukkuus on hänen valintansa. Alma epäröi hiukan, mutta kertoo sitten menevänsä naimisiin Kurtin kanssa. Ennis mietiskelee. Hän kysyy, rakastaako Kurt Almaa. Hänen ilmeensä kertoo, että rakkaus on hänelle kaikki kaikessa. Alma vastaa myöntävästi ja toivoo, että Ennis pääsisi häihin. Ennis epäröi töiden vuoksi. Alma tuijottaa häntä loukkaantuneena. Ennis menee jääkaapille ja sanoo, että he saavat etsiä itselleen toisen cowboy'n. Viimein hän uskaltaa tehdä sen, mitä hän ei koskaan uskaltanut Jackin kanssa: jättää velvollisuudet ja odotukset toissijaisiksi. Alma ilahtuu, herkistyykin. Tunnelma on onnellinen. Ennis kaataa heille drinkit ja hämmästelee pikkutyttönsä menevän naimisiin. Nyt Alma saa sen, mitä he eivät koskaan saaneet Jackin kanssa: yhteisen elämän rakastettunsa kanssa. He kilistävät Almalle ja Kurtille.

Ennis katsoo trailerin pihalla, kun Alma junior ajaa pois. Hän menee sisälle ja huomaa Alman unohtaneen takkinsa sängylle. Ennis vilkaisee ulos sivuovesta, mutta lähikuva hänen kasvoistaan paljastaa, että Alma on jo poissa. Hän näyttää surulliselta. Toisesta näytöksestä tuttu, traaginen ja alakuloinen musiikki alkaa soida. Silloin musiikkia kuultiin nuotiolla, kun miehet puhuivat tapaavansa niin kauan kuin pystyvät. Nyt he eivät enää pysty. Ennis viikkaa takin siististi. Musiikki kovenee, kun hän työntää sen

vaatekaapin ylähyllylle. Oven sisäpuolelta paljastuu hänen ja Jackin paidat ripustettuina sisäkkäin. Nyt Ennisin paita on päällimmäisenä, päinvastoin kuin hänen löytäessään ne. Hän sulkee Jackin paidan ylimmän napin. Paitojen yläpuolella on postikortti, jossa on kuva vuoresta. Ennis katsoo alttariaan kyynelehtien (kuva 27). Hän sanoo: *"Jack, minä lupaan..."* Näemme lähikuvassa, miten hän hipaisee korttia hellästi (kuva 28). Sitteen hän sulkee oven. Musiikki kovenee. Jäämme katsomaan ikkunasta näkyvää, vehreää maisemaa. Kohtaus repii sydämeni palasiksi.

Kuva 27. Ennis katsoo alttariaan kyynelehtien.

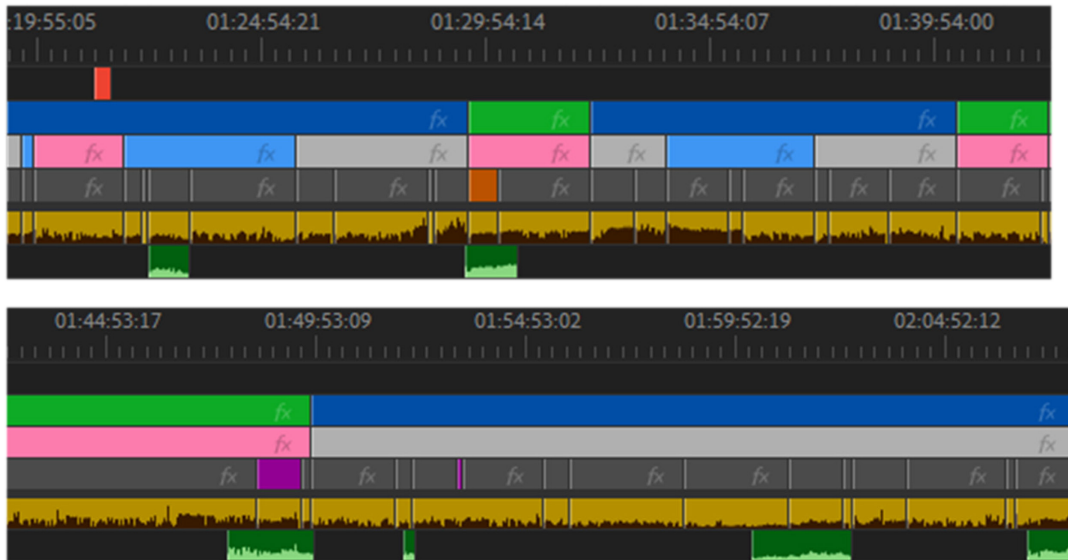

Kuva 28. Ennis hipaisee korttia.

Häivytyks mustaan. Elokuvan lopputekstit alkavat. Elokuva päättyy.

3.3.4 Näytöksen yhteenveto

Kolmas näytös on elokuvan pisin 48 minuutin ja 45 sekunnin pituudellaan, ilman lopputekstejä. Kolmannen näytöksen leikkauksen purku (kuvio 3) havainnollistaa, että elokuva jatkaa toisessa näytöksessä tuttua linjaa, jossa vuorotellaan Ennisin ja Jackin arkielämän kanssa, lisäksi väleihin aika ajoin heidän yhteistä aikaansa vuorilla.

- Ylin rivi: ■ Kielletyn rakkauden avainkuvat
- Toinen rivi: ■ Elämää vuorilla ■ Elämää kaupungissa
- Kolmas rivi: ■ Ennis ■ Jack ■ Yhdessä
- Neljäs rivi: ■ Kohtaukset ■ Montaasit ■ Takauma/kuvitelma
- Viides rivi: ■ Äänet
- Kuudes rivi: ■ Musiikki

Kuvio 3. Kolmannen näytöksen purku.

Miesten viimeinen yhteinen jakso saa ikävän lopun, kun he riitelevät. Jack on kohtauksen päättyessä edelleen vihainen ja katkera. Sitten miehet joutuvat lopullisesti eroon toisistaan, kun Jack kuolee. Loppuajan vietämme tästä syystä Ennisin kanssa. Tämä paljastaa viimeistään sen, että Ennis on elokuvan päähenkilö, sillä elokuva alkaa ja loppuu häneen. Näytös koostuu 35 kohtauksesta ja yhdestä montaasijaksosta. Näytöksen ainoassa montaasijaksossa jokaisen kuvan välissä on ristiinhäilytys, mikä antaa montaasille lopun alun tuntua. Montaasit ovat tasaisesti vähentyneet näytösten edetessä: olemme jo tottuneet siihen, että tässä elokuvassa aika ja vuodet vierivät nopeasti. Lisäksi näytöksen loppupuolella nähdään kohtausten sisällä oleva takauma ja kuvitelma.

Miesten viimeinen näkeminen on katkeransuloinen. Riita vuorella on näytöksen ja koko elokuvan pisin kohtaus, kestäen 6 minuuttia ja 3 sekuntia. Se on yksi elokuvan tärkeimmistä kohtauksista, jossa pinnan alla vähitellen syöpyneet ristiriidat tulevat lopulta ilmi ja purkautuvat elokuvan suurimpina tunteina: Jackin vihana ja Ennisin epätoivona. Toiseksi pisin kohtaus on Ennisin puhelu Lureenin kanssa, jossa Ennisin painajainen, se että he joutuvat homoseksuaalisuutensa takia viharikoksen uhriksi, käy toteen – ainakin Ennisin mielessä.

Erityisesti Jackin kaaren kannalta näytöksen alusta laskien kolmas kohtaus on tärkeä. Siinä hän joutuu kokemaan kitkerästi, kuinka Ennisin avioero ei tarkoitaakaan sitä, että heidän yhteinen elämänsä alkaa. Tämä johtaa siihen, että Jack alkaa käydä Meksikossa seksityöläisten luona saadakseen jonkinlaista läheisyyttä, ja siihen, että hän aloittaa suhteen country clubilla tapaamansa Randallin kanssa. Suhteen laajuus käy ilmi vasta elokuvan loppupuolella Jackin vanhempien luona, kun tämän isä paljastaa Jackin aikoneen tuoda Randallin auttelemaan vanhempien maatilalla. Hän oli suunnitellut Randallin kanssa samaa, mitä oli joskus aikonut Ennisin kanssa ennen kuin haaveet miesten yhteisestä elämästä murskaantuivat lopullisesti. Jack on suorastaan epätoivoinen sen suhteen, että saisi yhteisen elämän Ennisin kanssa, sillä hän ehdottaa yhdessäoloa näytöksen aikana kolmeen kertaan: ensiksi saatuaan tiedon Ennisin avioerosta; sitten kun Ennis kertoo uskovansa, että kaikki kaupungilla tietävät hänen seksuaalisuudestaan; ja viimeiseksi kun hän raivoaa, mitä heidän yhteiselonsa olisi voinut olla. Ehkä hän suuttumuksellaan toivoo, että Ennis kääntäisi vielä kelkkansa, mutta näin ei tapahdu.

Ennisin kannalta merkittävä kohtaus tapahtuu, kun Alma paljastaa tietäneensä jo pitkään miesten suhteesta. Tämä lisää Ennisin epävarmuutta suhteen paljastumisesta vieläkin enemmän, sillä Alma suhtautuu hänen homoseksuaalisuuteensa vihamielisesti. Samanlaista yhteiskunnan suhtautumista Ennis on pelännyt koko elokuvan ajan. Tämän jälkeen Ennisin pelko ja epävarmuus manifestoituu jälleen väkivaltana. Sinkkuna Ennis alkaa istumaan baareissa. Hetken vaikuttaa siltä, että hän voisi saada yksinäiseen elämäänsä lämpöä, kun Cassie tulee mukaan kuvioihin. Lopulta Ennis ei pysty päästämään Cassieta lähelleen, kuten ei Alma junioriakaan, vaikka tämä sitä niin kovasti haluaisi ehdottaessaan muuttoa Ennisin luokse. Ei ole realistista, että Alma juniori saisi tietää Ennisin seksuaalisuudestaan tämän kotona, mutta entisen vaimonsa paljastuksen jälkeen hän on luultavasti liiankin varovainen.

Kolmannessa näytöksessä kaupunkielämää on reilusti enemmän kuin idylliä vuorilla. Kaupungin kurjuus ja yksinäisyys korostuu erityisesti Jackin kuoleman jälkeen. Jackin menetyksen jälkeen Ennis ei edes yritä rakentaa itselleen uutta elämää, vaan tyytyy erakkona elelyyn. Hänen tosirakkautensa on poissa, joten hän ei varmastikaan näe

uudessa elämässä enää järkeä. Ehkä hän myös rankaisee itseään siitä, ettei koskaan uskaltanut heittäytyä yhteiseen elämään Jackin kanssa. Lopulta on liian myöhäistä. Siksi viimeisen kohtauksen Ennisiin repliikki ”*Jack, minä lupaan*” tuntuu niin raastavalta: siinä kulminoituu kaikki mitä heillä olisi voinut olla.

Näytöksen teemana on edelleen Ennisiin ja Jackin rakkaus, joka on vuosien saatossa muuttunut kumppanuudeksi. Mukaan on tullut myös katkeruutta, erityisesti Jackin osalta. Jackin kuoleman jälkeen teemaksi nousee myös menetys ja kaipaus, joka ei pääty koskaan. Ehkä kaipaus vasta kunnolla alkaa, kun Ennis katsoo viimeisessä kohtauksessa Jackille rakentamaansa alttaria. Kielletyn rakkauden avainkuvana toimii tässä näytöksessä ohiajava auto silloin, kun Jack on tullut Ennisiin luokse avioerouutisesta kuultuaan (kuva 29). Ennisiin pelko paljastumisesta saa tuolloin lähes absurdit mittasuhteet auton ajaessa todella kaukana, mutta hänelle se on täyttä totta.

Kuva 29. Kielletyn rakkauden avainkuva nro 3.

Leikkauksellisesti kolmas näytös jatkaa elokuvalla tuttua, verkkaisaa tyyliä. On rohkea valinta antaa miesten viimeisen yhteenoton olla kestoltaan niin pitkä, mutta näin se iskee katsojaan sitäkin syvemmin. Rauhallisesta leikkausrytmistä on muodostunut elokuvan tavaramerkki. Elokuvaa on vaikea edes kuvitella nopeammin leikattuna.

Musiikkia käytetään jälleen säästeliäästi. Erityisesti viimeisen kohtauksen traaginen musiikki on todella pysäyttävää. Näytöksen alkupuolella kuullaan vielä iloisempaa musiikkia, mutta loppunäytöksen musiikkia leimaa kaipauksellisuus, alakuloisuus ja viimeisenä upea, traaginen lohduttomuus.

4 Yhteenveto

Brokeback Mountain on leikattu upeasti ja on vaikea keksiä, miten sen leikkausta voisi parantaa. Leikkaajat Geraldine Peroni ja Dylan Tichenor ovat tehneet vakuuttavaa työtä. He ovat onnistuneet leikkaamaan elokuvan niin, että jokainen kuva on merkityksellinen. Kaikki tarpeellinen näytetään ja tarpeeton jätetään näyttämättä.

Jos *Brokeback Mountainin* leikkausta pitäisi kuvata yhdellä sanalla, se olisi seesteinen. Leikkaus on läpi elokuvan rauhallista, jopa verkkasta. Kuvat näytetään loppuun saakka ja joskus ylikin. Näin kuvia ehtii tutkia rauhassa, sillä niin luonnossa kuin kaupungissa on paljon yksityiskohtia, jotka on tärkeä havaita. Luonnon helmassa pääosassa on miesten välinen suhde, joka on realistisen vähäeleistä. Nopeammalla leikkausrytmillä lähes huomaamattomat katseet ja mikroilmeet saattaisivat jäädä huomaamatta. Kaupungissa taas on sotkuisen täyttä ja esimerkiksi Ennisin ja Alman asuntoja havainnollisella on mahdollista ymmärtää heidän hahmojaan syvemmin.

Vaikka *Brokeback Mountainin* leikkaus on pääosin rauhallista, on siinä myös dynamiikkaa. Vaihtelevuutta rauhallisten ja pitkien kohtausten väliin tuovat silloin tällöin esiintyvät lyhyet, yhden tai kahden kuvan mittaiset kohtaukset. Ne tuovat väistämättä elokuvaan vauhdikkuuden tuntua. *Brokeback Mountainissa* on myös kuusi montaasijaksoja, joiden avulla ajankulua nopeutetaan. Tämä on varsin poikkeuksellinen määrä, sillä arvioni mukaan keskivertoelokuvassa on yhdestä kolmeen montaasia. Pelkästään ensimmäisessä näytöksessä on kolme montaasijaksoa, joiden avulla pitkän kesän aikaa ja askeleita nopeutetaan helpommin katsottavaan muotoon. Montaasijaksoissa olevat kuvat ovat kuitenkin viipyileviä ja täten elokuvan tyylille uskollisia.

Brokeback Mountainissa käytetään muitakin leikkauksellisia tehokeinoja: ristiinhäivytyksiä ja häivytyksiä mustaan. Molempien avulla esitetään ajan kulumista ja jaksojen päättymistä, mutta niiden tunnelmissa on vivahde-eroja. Ristiinhäivytykset jokaisen kuvan välissä miesten ratsastaessa luonnossa tekevät kohtauksesta unelmallisen. Kuten montaaseja, myös häivytyksiä on elokuvassa tavallista enemmän.

On ilahduttavaa, että *Brokeback Mountainissa* on uskallettu tehdä tavallisuudesta poikkeavia ja rohkeita leikkausratkaisuja. Joissakin kohtauksissa tilaa ei näytetä juuri ollenkaan (kun miehet ovat motellissa ja kun Ennis soittaa Lureenille). Näin katsojan täytyy keskittyä vain hahmojen tunnetiloihin. Miesten viimeisen yhteisen kohtauksen pitkä kesto on niin ikään uskalias valinta. Tämä tekee kohtauksesta raastavan realistisen, sillä se tuntuu tapahtuvan oikeassa ajassa ja antaa vaikutelman, että kuvien välistä ei olisi leikattu mitään pois.

5 Lähteet

Barrie-Anthony, S. (2005) *A reluctant revisiting of 'Brokeback'*, *Los Angeles Times*. Saatavissa: <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-2005-dec-09-et-proulx9-story.html> (Viitattu: 8.4.2025).

Bergeson, S. (2022) *Ang Lee Had to 'Mediate' the 'Friction' Between Jake Gyllenhaal and Heath Ledger During 'Brokeback Mountain'*, *IndieWire*. Saatavissa: <https://www.indiewire.com/features/general/ang-lee-mediated-friction-between-heath-ledger-jake-gyllenhaal-brokeback-mountain-set-1234793987/> (Viitattu: 14.4.2025).

Brokeback Mountain (2005). Focus Features.

Calhoun, J. (2006) 'Peaks and Valleys.', *American Cinematographer*, 87(1), s. 58–67.

Chamberlin, J. (2006) 'From script to screen', 37, October, s. 64.

'Editor Dylan Tichenor Assembles: Brokeback Mountain' (2006) *Videography*, 31(2), s. 8.

Focus Features (julkaisuaika tuntematon) *Brokeback Mountain*. Saatavissa: https://www.focusfeatures.com/brokeback_mountain (Viitattu: 11.4.2025).

Focus News (2011) *Voices of Brokeback Mountain*. Saatavissa: https://www.focusfeatures.com/article/voices_of_brokeback_mountain (Viitattu: 8.4.2025).

Holston, M. (2006) 'Mountain Music', *Hispanic*, May, s. 60–63.

Kaufman, D. (2005) *Pieces of Dylan Tichenor*, *Studio Daily*. Saatavissa: <https://www.studiodaily.com/2005/12/pieces-of-dylan-tichenor/> (Viitattu: 16.4.2025).

Lopez, J. (2024) 'The Magic of Gustavo Santaolalla', *Rolling Stone*, January, s. 16.

Morrow, J. (2017) *Wes Anderson and Paul Thomas Anderson's Editor Reveals Secrets from the Cutting Room, No Film School*. Saatavissa: <https://nofilmschool.com/2017/06/dylan-tichenor-editor-there-will-be-blood-magnolia> (Viitattu: 17.4.2025).

White, M. (2006) *Brokeback Mountain: Interview with Larry McMurtry & Diana Ossana*, *Cinemalogue*. Saatavissa: <https://cinemalogue.com/2006/02/14/brokeback-interview/> (Viitattu: 9.4.2025).

Kaikki opinnäytteen kuvat ovat kuvakaappauksia elokuvasta *Brokeback Mountain*.